Serie de autor

FICTION CONNECTION

Pétronille

AMÉLIE NOTHOMB

Un roman plin de umor, șampanie și energie.

PUBLISHERS WEEKLY

TREI

AMÉLIE NOTHOMB

PÉTRONILLE

Traducere din franceză de Claudiu Constantinescu
Titlul original: *Pétronille,* 2014

Editura Trei, 2021

Versiune ebook: v1.0, septembrie 2021

Beția nu se improvizează. Ea ține de artă, care înseamnă talent și perseverență. Băutul la întâmplare nu duce nicăieri.

Dacă prima matoleală e atât de adesea miraculoasă, asta-i numai datorită celebrului noroc al începătorului: nu se va repeta, n-are cum.

Ani în șir, am băut ca tot omul, pe la petreceri, chestii mai tari sau mai slabe, în speranța de a atinge acel grad de pileală care să-mi facă existența acceptabilă: mahmureala a fost principalul meu rezultat. N-am încetat totuși niciodată să bănuiesc că existau și lucruri mai bune de câștigat din aceste încercări.

Până la urmă, temperamentul meu experimental s-a impus. După modelul șamanilor amazonieni, care-și aplică diete nemiloase înainte de a molfăi o plantă necunoscută pentru a-i descoperi puterile, am recurs la cea mai veche tehnică de investigare din lume: postul. Asceza e o modalitate instinctivă de a crea în interiorul tău vidul indispensabil unei descoperiri științifice.

Nimic nu mă întristează mai mult decât oamenii ăia care, atunci când trebuie să guste un vin de soi, cer și „ceva de rontăit”: asta-i o insultă la adresa mâncării și, încă mai abitir, la adresa băuturii. „Altfel, mă ia de cap”, gângăvesc ei, dând și mai tare cu bâta-n baltă. Îmi vine să le spun că poate ar fi bine să nu se mai uite după fete frumoase, fiindcă riscă să le cam placă de ele.

A bea vrând să eviți beția e la fel de dezonorant ca a asculta muzică sacră ferindu-te de sentimentul sublimului.

Prin urmare, am postit. Și după post, am luat o Veuve Clicquot. Ideea era să încep cu o șampanie bună, iar Veuve Clicquot nu era deloc rea.

De ce șampanie? Pentru că amețeala pe care ți-o dă nu seamănă cu nici o altă amețeală. Fiecare tip de alcool are o forță de impact specifică; șampania e una dintre puținele băuturi care nu stârnește

metafore grosiere. Ea îți înalță sufletul spre ceea ce trebuie să fi fost condiția gentilomului în vremurile când acest frumos cuvânt avea un sens. Te face grațios, ușor și profund deopotrivă, dezinteresat, exaltă iubirea și conferă eleganță pierderii acesteia. Din aceste motive, mă gândisem că un asemenea elixir îți putea aduce beneficii încă și mai mari.

De la prima înghițitură, mi-a fost clar că aveam dreptate: niciodată șampania nu fusese atât de încântătoare. Cele treizeci și șase de ore de post îmi ascuțiseră papilele gustative, care decelau acum cele mai subtile arome din tot acel aliaj și tresăreau cu o voluptate nouă, inițial a virtuozității, apoi a strălucirii, iar în cele din urmă a extazului.

Am băut în continuare cu destul curaj și, pe măsură ce sticla se golea, am simțit că experiența își schimba natura: starea pe care o atingeam semăna mai puțin a beție și mai mult cu ceea ce, în pretențiosul limbaj științific de astăzi, se numește „acutizare a conștiinței”. Un șaman ar fi calificat aceasta drept transă, un toxicoman ar fi vorbit de viziuni. Am început, în orice caz, să am vedenii.

Era șase și jumătate seara, în jurul meu era tot mai puțină lumină. M-am uitat înspre cotlonul cel mai întunecat, iar acolo am văzut și auzit niște bijuterii. Sclipirile lor aveau un zornăit de pietre prețioase, de aur și argint. Și se mișcau cu niște unduiri șerpești, dar nu în căutarea unor gâturi, încheieturi sau degete pe care ar fi trebuit să le împodobească, ci fiindu-și suficiente sieși și proclamându-și absolutul propriului lux. Pe măsură ce se apropiau de locul unde mă aflam, le simțeam tot mai bine răceala de metal. Iar în mine stătea să se declanșeze un orgasm al zăpezii: aș fi dat orice să-mi pot afunda fața în comoara aceea înghețată. Momentul cel mai șocant a fost cel în care mâna mea a simțit de-adevăratelea greutatea unei geme în căușul palmei.

Strigătul pe care l-am scos a risipit halucinația. Am mai băut o cupă și am înțeles că băutura

provoca niște vedenii înrudite cu aspectul ei: aurul lichidului se transformase în lanțuri și brățări, iar bulele de gaz în nestemate. Răcelii argintului îi corespundea temperatura ca de gheață a fiecărei guri înghițite.

Etapa următoare a fost gânditul, în măsura în care poate fi numită astfel avalanșa de idei care mi-au invadat creierul. La polul opus meditației adânci, care-ți poate năclăi mintea, aceasta a început să țopăie, să zbârnâie, să-mi arunce tot felul de chestii ușurele, de parcă ar fi încercat să mă seducă. Purtarea ei era atât de diferită, încât m-a făcut să și râd. Eu mă obișnuisem să nu primesc decât cârteli din partea ei, ca de la un chiriaș indignat de proasta calitate a locuinței.

Faptul că, brusc, îmi eram o companie atât de agreabilă mi-a deschis noi orizonturi. Mi-ar fi plăcut să fiu o companie la fel de agreabilă și pentru altcineva. Dar pentru cine?

Mi-am trecut în revistă cunoștințele, printre care se numărau și persoane simpatice. N-am reperat niciuna care să-mi convină. Aveam nevoie de cineva dispus să se plieze pe acest stil de asceză și să bea cu o pasiune pe măsură. Nu-mi permiteam să cred că divagațiile mele ar fi putut distra un practicant al cumpătării.

Între timp, golisem sticla și eram beată lemn. M-am ridicat și am încercat să merg: picioarele mele se minunau că dansul acela, atât de complicat în mod normal, cerea atât de puțin efort. M-am împleticit până la pat, iar acolo m-am prăbușit.

Deposedarea aceea era un deliciu. Am dedus că spiritul șampaniei îmi aproba conduita: îl întâmpinasem ca pe un oaspete de seamă, îl primisem în mine cu o extremă deferență, iar el mă răsplătea cu binefacerile lui prodigioase; totul, până la acel naufragiu final, era o favoare divină. Dacă Ulise ar fi făcut nobila imprudență de a nu se lega de catarg, m-ar fi urmat acolo unde mă ducea puterea ultimă a băuturii, s-ar fi scufundat cu mine

în adâncul mării, legănat de cântecul blond al sirenelor.

Nu știu cât am stat în acele abisuri, într-un stadiu intermediar între somn și moarte. Mă așteptam la o trezire comatoasă. Mă înșelam. La ieșirea din acea imersiune, am descoperit o voluptate și mai aparte: învelită parcă în vată de zahăr, simțeam cele mai mici detalii ale confortului care mă înconjura. Contactul hainelor cu pielea mă făcea să tresar, perceperea patului care-mi găzduia slăbiciunea îmi inducea până în măduva oaselor o senzație de iubire și de înțelegere. Mintea mi se marina într-o baie de fugă de idei, în sens etimologic, căci o idee este, în înțelesul ei inițial, ceva ce vezi.

Vedeam, așadar, că eram ca Ulise după naufragiu, eșuat pe o plajă nemaivăzută, iar înainte de a pune la cale un plan, savuram mirarea de a fi supraviețuit, de a avea toate mădularele intacte și o minte nu cu mult mai dusă ca înainte, și de a mă afla pe partea solidă a planetei. Apartamentul meu parizian devenea un tărâm necunoscut, iar eu rezistam nevoii imperioase de a merge la toaletă, încercând să-mi imaginez cât mai mult timp misterioasa populație pe care cu siguranță aveam s-o întâlnesc acolo.

Dacă stau să mă gândesc, asta era singura imperfecțiune a stării mele: faptul că aș fi vrut s-o pot împărtăși cu cineva. Nausica sau Ciclopul mi-ar fi prins numai bine. Iubirea sau prietenia ar fi niște cutii de rezonanță ideale pentru o așa beatitudine.

„Îmi trebuie un tovarăș sau o tovarășă de pahar”, mi-am zis în sinea mea. Am trecut în revistă lumea pe care o cunoșteam la Paris, unde abia ce mă stabilisem. Lista scurtă a relațiilor mele conținea fie persoane foarte simpatice, dar care nu beau șampanie, fie băutori înveterați de șampanie care nu-mi erau deloc simpatici.

Am reușit în cele din urmă să mă duc la toaletă. Când m-am întors, m-am uitat la sărăcăcioasa priveliște a Parisului care mi se oferea de la fereastră: pietoni pășind prin tenebrele străzii. „Ăștia-s parizieni”, m-am gândit eu, ca o veritabilă specialistă în etimologii. „Mi se pare imposibil ca printre atâția oameni să nu pot găsi alesul sau aleasa. În Orașul Luminilor, trebuie să existe cineva cu care să pot bea lumina.”

Eram o romancieră de treizeci de ani care debarca la Paris. Librarii mă invitau să dau autografe cu dedicații în librăriile lor, lucru pe care nu-l refuzam niciodată. Oamenii veneau să mă vadă, iar eu îi întâmpinam cu surâsul pe buze. „E drăguță”, ziceau ei.

În realitate, practicam o vânătoare pasivă. Pradă a curioșilor, mă uitam la toți întrebându-mă cât de bun ar fi unul sau altul ca tovarăș de pahar. O vânătoare cam la întâmplare, pentru că, la urma urmelor, după ce semn exterior ai putea detecta un astfel de companion?

Pe de altă parte, termenul „companion” nici nu era prea potrivit, fiindcă, etimologic vorbind, se referă la cineva cu care împarți pâinea. Mie îmi trebuia un conviv sau o convivă. Unii librari aveau fericita inițiativă de a mă servi cu vin, uneori chiar cu șampanie, ceea ce-mi permitea să sesizez în ochii oamenilor eventuala sclipire a dorinței. Îmi plăcea ca asupra paharului meu să fie ațintită o privire plină de poftă, care să nu fie totuși prea insistentă.

Exercițiul dedicațiilor se bazează pe o ambiguitate fundamentală: nimeni nu știe ce vrea celălalt. Nenumărați jurnaliști m-au întrebat: „Ce așteptați de la acest gen de întâlniri?” După părerea mea, întrebarea asta e și mai potrivită pentru partea adversă. Lăsându-i deoparte pe cei câțiva fetișiști pentru care semnătura autorului chiar contează, ce caută acolo amatorii de autografe? Eu, una, sunt foarte curioasă în privința celor care vin să mă vadă. Încerc să-mi dau seama cine sunt ei și ce vor. Lucrul ăsta nu va înceta niciodată să mă fascineze.

Astăzi, o parte din mister pare să se fi limpezit. Am observat, și nu sunt singura, că tinerele cele mai frumoase din Paris stau la coadă de câte ori am o sesiune de autografe și mi-am dat seama, lucru care mă și distrează, că mulți oameni vin acolo doar pentru a intra în vorbă cu acele splendori de

fete. Situația este ideală, căci eu scriu dedicațiile cu încetineala melcului, așa încât seducătorii au la dispoziție tot timpul din lume.

Povestea mea se petrece la finele lui 1997. Pe atunci, fenomenul acesta sărea mai puțin în ochi, fie numai și pentru că aveam mai puțini cititori, fapt ce diminua și probabilitatea ca printre ei să se numere niște creaturi de vis. Erau vremuri eroice. Librarii mă serveau rareori cu șampanie. Nu aveam încă un birou la editorul care mă publica. Când mă gândesc la acea perioadă, simt aceeași angoasă și emoție ca întreaga specie umană când își rememorează preistoria.

La prima vedere, mi s-a părut atât de tânără, încât am crezut că-i un puști de vreo cincisprezece ani. Juvenilitatea ei era întărită de intensitatea exagerată a privirii: se uita la mine de parcă aș fi fost scheletul de gliptodon de la Muzeul Grădinii Botanice.

Sunt adeseori citită de adolescenți. Când e vorba de o lectură impusă de școală, interesul e unul moderat. Dar când un puștan mă citește din proprie inițiativă, e întotdeauna fascinant. Prin urmare, l-am întâmpinat pe acel băiețandru cu un entuziasm neprefăcut. Era singur, ceea ce dovedea că nu-l trimisese niciun profesor.

Mi-a întins un exemplar din *Sabotaj din iubire.* L-am deschis la pagina de gardă și am rostit formula rituală:

— Bună seara. Pe ce nume?

— Pétronille Fanto, mi-a răspuns o voce vag sexuată, dar mai mult feminină decât masculină.

Am tresărit, surprinsă nu atât de sexul acelei făpturi, cât de identitatea ei.

— Dumneavoastră sunteți?! am strigat eu.

De câte ori nu trăisem un astfel de moment la sesiunile de autografe: să văd apărând în fața mea o persoană cu care corespondam. Șocul e întotdeauna foarte puternic. Trecerea de la

întâlnirea pe hârtie la întâlnirea în carne și oase e ca trecerea într-o altă dimensiune. Nici nu știu dacă-i vorba de o trecere de la două dimensiuni la trei, fiindcă poate să fie și invers. De multe ori, vederea corespondentului pe viu înseamnă mai degrabă o regresie, o întoarcere la platitudine. Și ce e îngrozitor e că-i o chestie iremediabilă: dacă aspectul fizic al celuilalt, din Dumnezeu știe ce motiv, nu se ridică la nivelul corespondenței, aceasta din urmă nu va mai avea niciodată calitatea dinainte. Nu vei putea nici să uiți înfățișarea acelui om, nici să faci abstracție de ea. În orice caz, eu, una, nu pot. E absurd, fiindcă schimburile astea epistolare nu țin de galanterie. Dar ar fi o greșeală să crezi că fizicul contează doar în dragoste. Pentru majoritatea oamenilor, între care mă număr și eu, fizicul are însemnătatea lui în prietenie și chiar în relațiile cele mai elementare. Nu vorbesc aici nici de frumusețe, nici de urâțenie, vorbesc de acel lucru vag și important pe care-l numim fizionomie. La prima vedere, există ființe de care ne place și nefericiți pe care nu-i putem încadra nicicum. A nega asta ar fi o nedreptate în plus.

Bineînțeles, povestea poate evolua: sunt oameni a căror înfățișare e respingătoare, dar care sunt atât de formidabili, încât poți să treci peste aspectul lor fizic, deprinzându-te să le apreciezi mintea. Viceversa e și ea valabilă: ființe cu un fizic avantajos îți vor părea din ce în ce mai lipsite de farmec dacă personalitatea lor îți displace. Una peste alta însă, nu poți să nu ții cont de datele de pornire. Iar momentul întâlnirii e cel în care iei act brusc de trupul celuilalt.

— Eu sunt, a răspuns Pétronille.

— Nu-mi imaginam că arătați așa, nu m-am putut eu abține să-i zic.

— Cum credeați că arăt?

După stupida mea declarație, era inevitabil să-mi pună o așa întrebare. Numai că, de fapt, eu nu mi-o imaginasem nicicum. Când corespondezi cu

cineva, îți construiești nu o imagine, ci o intuiție confuză a înfățișării destinatarului. Pétronille Fanto îmi trimisese, în decursul ultimelor trei luni, două sau trei scrisori în care nu-mi spusese ce vârstă avea. Îmi scrisese niște lucruri atât de profunde și de tenebroase, încât mă gândisem că era vorba de o persoană în vârstă. Iar acum mă trezeam față în față cu o adolescentă care se uita la mine de parcă ar fi înghițit un ardei iute.

— Vă credeam mai în vârstă.

— Am douăzeci și doi de ani, a zis ea.

— Păreți mai tânără.

A ridicat ochii spre tavan, cu o agasare care m-a făcut aproape să izbucnesc în râs.

— Cu ce vă ocupați în viața de zi cu zi?

— Sunt studentă, a zis ea și, probabil pentru a preîntâmpina întrebarea mea următoare, a adăugat: fac un master în literatură elisabetană. Scriu un studiu despre un contemporan de-al lui Shakespeare.

— Extraordinar! Ce contemporan de-al lui Shakespeare?

— Sunt sigură că nu-l știți, a răspuns ea cu aplomb.

Am izbucnit în râs.

— Și mai găsiți timp să-mi citiți cărțile, printre cele ale lui Marlowe și ale lui John Ford?

— Trebuie să mă mai distrez și eu.

— Mă bucur să fiu divertismentul dumneavoastră, am zis eu în concluzie.

Mi-ar fi făcut plăcere să mai stau cu ea la discuții, dar mai erau și alții care așteptau la coadă. Întâlnirea pentru autograf trebuie să fie scurtă, lucru care de cele mai multe ori se dovedește salvator. Am scris câteva cuvinte pe pagina de titlu a exemplarului său din *Sabotaj din iubire.* Habar n-am ce-am însăilat acolo. În general, ce contează pentru mine la o sesiune de dedicații nu sunt dedicațiile.

Sunt două atitudini posibile la cei cărora le dau autograf pe o carte: sunt cei care pleacă imediat cu prada și cei care se dau deoparte, uitându-se în continuare la mine până la sfârșitul sesiunii. Pétronille a rămas, fără a mă scăpa din ochi. Parcă aș fi fost un animal ciudat căruia voia să-i dedice un documentar.

Scena se petrecea în mica și minunata librărie L'Astrée de pe strada Lévis, nr. 69, în arondismentul XVII. Michèle și Alain Lemoine, ca de obicei, își primeau scriitorul și cititorii cu o gentilețe dezarmantă. Cum se lăsase deja frigul în acea seară de sfârșit de octombrie, îi serveau pe toți cu câte un pahar de vin fiert. Eu mă delectam cu al meu și am văzut că nici Pétronille nu-l disprețuia pe al ei.

Arăta într-adevăr ca un băietan de cincisprezece ani: chiar și părul său lung, strâns cu un elastic, era ca al unui adolescent.

Apoi și-a făcut apariția un fotograf profesionist, care a început să mă vâneze cu obiectivul camerei fără să mă întrebe dacă-i dădeam voie. Ca să nu mă enervez prea tare, m-am prefăcut că nu vedeam ce învârtea pe-acolo și mi-am continuat întâlnirea cu cititorii. În scurt timp, mocofanul nu s-a mai mulțumit să fie ignorat și le-a făcut semn celorlalți să se îndepărteze. Atunci am simțit că încep să scot fum pe urechi și am intervenit:

— Domnule, eu sunt aici pentru cititorii mei, nu pentru dumneavoastră. Așa că n-aveți niciun drept să le spuneți celorlalți ce să facă.

— Eu lucrez pentru gloria dumneavoastră, a zis el lingușitor, continuând să mă fotografieze.

— Ba nu, lucrați pentru bani și sunteți total lipsit de politețe. Ați făcut destule fotografii. Acum gata, am terminat.

— Ăsta-i un atentat la adresa libertății presei! a vociferat el, dovedindu-și astfel stofa de veritabil paparazzo.

Michèle și Alain Lemoine se uitau îngroziți la scena aceea declamativă care se petrecea în librăria lor și nu îndrăzneau să reacționeze. Pétronille l-a înșfăcat atunci de guler pe individ și l-a scos afară cu o fermitate ce nu admitea nicio replică.

Nu știu precis ce s-a întâmplat acolo, dar nu l-am mai văzut niciodată de-atunci pe fotograful ăla la foc automat, și nici în presă n-a fost de găsit vreo fotografie de-a lui.

Nimeni nu a comentat incidentul. Eu am continuat cu autografele, toată numai zâmbet. Apoi, librarii, câțiva clienți fideli și cu mine am terminat vinul fiert discutând verzi și uscate. În cele din urmă, mi-am luat rămas-bun de la ei și am pornit-o pe jos spre stația de metrou.

La capătul străzii Lévis, din cauza întunericului, n-am văzut mica siluetă care mă aștepta.

— Pétronille! am exclamat eu, surprinsă.

— Ce, credeți că asta-i hărțuire?

— Nu. Mersi că m-ați ajutat cu fotograful. Ce i-ați făcut?

— I-am explicat cum văd eu lucrurile. N-o să vă mai deranjeze.

— Vorbiți ca-ntr-un film de Michel Audiard.

— Dacă vă mai scriu, o să-mi răspundeți?

— Bineînțeles.

Mi-a strâns mâna și s-a făcut nevăzută. Am coborât la metrou, încântată de acea întâlnire. Pétronille mi s-a părut demnă de contemporanii lui Shakespeare pe care-i studia: niște băieți răi gata oricând să sară la bătaie.

Eram în acea situație rară în care descoperirea fizicului destinatarului nu dăuna corespondenței. Recitirea scrisorilor de bătrână filosoafă tenebroasă ale lui Pétronille Fanto, știind că fuseseră scrise de o băiețoasă bătăioasă cu ochi plini de viață, le făcea formidabil de picante.

În minte îmi încolțise un gând: și dacă Pétronille se dovedea conviva ideală? Îmi venea destul de greu s-o întreb verde-n față cât de bună era ca tovarășă de pahar. Așa că i-am scris doar ca să-i mulțumesc că mă scosese dintr-o situație delicată și o invitam să bem un pahar la Gymnase. Am fixat o zi și o oră. În scrisoarea de răspuns, a acceptat.

Gymnase e o prăpădită de cafenea unde mă duc adesea, pentru simplul motiv că se află la o sută de metri de editorul meu. Locul acela lipsit de orice șnaif mi-a fost întotdeauna simpatic: amintește de bistrourile pariziene de pe vremuri. Pe tejghea tronează un stativ cu ouă fierte tari și un cos cu croasanți. Clienții sunt exact oamenii pe care ți-i imaginezi prinși în discuții de cârciumă.

Era șase seara, în prima vineri din noiembrie. Eu am ajuns prima, ca întotdeauna: sunt biologic incapabilă să nu am cel puțin zece minute avans. Îmi place să mă familiarizez cu fauna înconjurătoare înainte de a mă consacra unei persoane anume.

Dacă la sesiunile de autografe și dedicații am tendința să mă îmbrac ca o pagodă marțiană, aici venisem în ținuta mea de toată ziua, adică în negru complet: o fustă lungă și neagră, un sacou negru și banal, plus colereta mea din dantelă neagră, fără de care nu sunt eu – sunt întru totul pentru revenirea la coleretă, dar, în ciuda notorietății de care mă bucur, n-am reușit să găsesc niciun aliat în acest sens. Pétronille Fanto era îmbrăcată, ca și prima dată, în blugi și bluzon de piele.

— Eu o să iau o cafea, a zis ea.

— Serios? Și dacă am bea ceva mai festiv?

— O bere, atunci.

— Eu mă gândisem la șampanie.

— Aici? a zis Pétronille făcând ochii mari.

— Da. Aici e foarte bine.

S-a uitat în jurul ei de parcă i-ar fi scăpat ceva.

— Bine, să zicem.

— Nu vă place șampania?

— Mie să nu-mi placă șampania? s-a indignat ea.

— N-am vrut să vă ofensez.

— Ați mai băut aici șampanie?

— Nu. M-am gândit că ăsta-i momentul.

— Au așa ceva, în primul rând?

— În afară de bufetul gării din Vierzon, peste tot în Franța există șampanie.

Pétronille i-a făcut semn chelnerului.

— Aveți șampanie?

— Da. Două cupe?

— O sticlă, vă rog, am intervenit eu.

Pétronille și chelnerul s-au uitat amândoi la mine, cuprinși brusc de respect.

— Am Roederer Brut, zise el. Îmi pare rău, nu e și Grande Reserve. Merge așa?

— E perfect, numai să fie rece.

— Bineînțeles, a zis el, șocat.

Franța e țara aceea magică unde până și cel mai banal birt îți poate servi oricând o șampanie nobilă la temperatura ideală.

În timp ce chelnerul se ocupa de comandă, Pétronille a început să mă interogheze:

— Aveți ceva de sărbătorit?

— Da. Întâlnirea noastră.

— Nu trebuia. Nu-i ceva chiar atât de important.

— Pentru dumneavoastră înțeleg că nu. Dar, pentru mine, este.

— Da?

— E începutul unei prietenii.

— Dacă ziceți dumneavoastră…

— Așa sper, în orice caz.

Chelnerul s-a întors cu două cupe și cu sticla într-o frapieră plină cu gheață.

— S-o deschid?

— Lăsați-mă pe mine, a zis Pétronille.

A destupat cu dezinvoltură sticla de Roederer Brut și a umplut cele două cupe.

— Pentru prietenia noastră! am toastat eu solemn.

Roederer-ul avea gustul acela pe care Rusia țaristă i-l atribuia luxului francez: fericirea mi-a inundat toată gura.

— Nu-i rea, a zis Pétronille.

M-am uitat la ea cu atenție. Era la fel de încântată ca mine. Apreciam faptul că nu încerca s-o facă pe blazata.

Chelnerul ne adusese și niște alune prăjite, ceea ce dovedea un curios simț al valorilor. Cam cum ai citi Turgheniev ascultând *Dansul rățuștelor*. Pétronille nu s-a atins de ele, spre ușurarea mea.

Am tendința să beau repede, chiar când licoarea e excelentă. Nu-i chiar cel mai rău mod de a o onora. Șampania nu mi-a reproșat niciodată entuziasmul, el neînsemnând în niciun caz o lipsă de atenție din partea mea. Dacă beau repede, asta-i și pentru a nu-i da timp elixirului să se încălzească. Dar și pentru a nu-l vexa. Pentru ca vinul să nu aibă impresia că aviditatea mea e lipsită de pasiune. A bea repede nu înseamnă a turna pe gât. Eu iau o singură sorbitură o dată, dar nu țin mult în gură acea minunăție, îmi place s-o înghit cât încă-i simt răceala aproape dureroasă.

— Ce figură faceți! a zis Pétronille.

— Fiindcă mă concentrez la șampanie, i-am spus eu.

— Arătați foarte ciudat când vă concentrați.

Am făcut-o să-și dezlege limba. Ajutată și de vin, mi-a mărturisit că studiul ei se referea la o piesă a lui Ben Jonson.

Cei doi ani dinainte și-i petrecuse la Glasgow, unde predase franceza într-un liceu. Când povestea

despre viața ei scoțiană, fața i se crispa, de unde am dedus că trăise o mare iubire acolo și că povestea nu se terminase frumos.

Am umplut din nou cupele. Pe măsură ce sticla se golea, coboram tot mai mult în timp. Pétronille crescuse în suburbiile Parisului. Tatăl ei era electrician la metrou, mama, asistentă medicală la spitalul Regiei de Transporturi Pariziene.

Mă uitam la ea cu acea admirație stupidă pe care o au cei de felul meu atunci când întâlnesc un proletar veritabil.

— Taică-meu își petrece duminicile dimineața vânzând în piață *L'Humanité.*

— Sunteți comunistă! am exclamat eu cu entuziasmul celui care a găsit o pasăre rară.

— Ușurel, ușurel. Ai mei sunt, într-adevăr. Eu sunt de stânga, dar nu comunistă. Dumneavoastră sunteți mai de sus, nu-i așa?

— Sunt din Belgia, am zis eu ca să i-o tai cu investigația.

— Mda. Bine, am priceput.

Mi-a întins paharul ca să i-l umplu din nou.

— Sunteți la fel ca mine, aveți pâlnia bună.

— Vă deranjează?

— Dimpotrivă. Îmi place să beau cu cineva care-mi împărtășește pasiunea.

— Ziceți mai bine că vă distrează declasarea și depravarea noastră.

M-am uitat lung la ea, întrebându-mă dacă vorbea serios.

— Doar n-o s-o dați acum pe lupta de clasă și materialismul dialectic?! i-am zise eu. Când v-am invitat, nu știam ce origini aveți.

— Cei din casta dumneavoastră simt lucrurile astea.

— Lucrurile astea, cum le spuneți, nu mă prea interesează.

Tensiunea creștea. Pétronille și-a dat probabil seama și a lăsat-o mai moale:

— În orice caz, am găsit un teren pe care să ne înțelegem, a zis ea arătând cu bărbia înspre sticlă.

— Corect.

— Ai mei știu să aprecieze șampaniile de soi. Nu bem prea des așa ceva, dar orișicât. Comunismul a fost inventat de un neamț și inaugurat de ruși, două popoare care prețuiesc șampania de calitate.

— Eu m-am născut într-o ambasadă, tărâm al șampaniei prin excelență.

— Păi, atunci, nici nu mai simțiți cât de excepțională e această licoare.

— Vă înșelați. Viața mea a avut momentele ei de splendoare și de mizerie. Vi se întâmplă adesea să le scrieți scriitorilor?

— Dumneavoastră sunteți prima, iar astăzi, singura.

— Cărui fapt datorez această onoare?

— Mă faceți să râd. V-am descoperit la radio. Nu știam cine sunteți, dar nu mă mai puteam opri din râs. Povesteați cum trebuie procedat ca să mulgi o balenă. Mai ziceați și că ați strecurat cuvântul „cauciuc” în fiecare carte pe care ați scris-o. Le-am citit pe toate ca să verific, nu ați mințit.

— Uite ce motive serioase le dau oamenilor ca să mă citească!

— Mi-au plăcut cărțile dumneavoastră. M-au impresionat.

— Îmi face plăcere să aud asta, mulțumesc.

Nu era o vorbă protocolară. Când cuiva îi plac cărțile mele, mă bucur sincer. Venit din gura acelei puștoaice ciudate care se tutuia cu contemporanii lui Shakespeare și-i teroriza pe fotografi, un asemenea compliment mă încânta și mai tare.

— Ar trebui să fiți obișnuită…

— Nu mă pot obișnui cu așa ceva, am zis eu. Și-apoi, dumneavoastră nu sunteți oricine.

— Asta cam așa e. Sunt o persoană dificilă. Am încercat să citesc tot felul de scriitori

contemporani, dar mi-au căzut cărțile din mâini de plictiseală.

Am încercat s-o conving că n-avea dreptate, făcându-i elogiul mai multor condeie încă în viață.

— Sunt mici copii pe lângă Shakespeare, mi-a replicat ea.

— Și eu la fel.

— Dumneavoastră le oferiți șampanie celor care vă citesc, e altceva.

— N-aveați de unde să știți. Și-apoi, nu fac asta cu toți care mă citesc.

— Așa sper. O să stau cu ochii pe dumneavoastră.

Am râs, puțin mânzește totuși, căci o credeam în stare. Probabil că mi-a citit gândurile, fiindcă a adăugat:

— Stați liniștită, am lucruri mult mai bune de făcut.

— Nu mă îndoiesc. Abia aștept să le aflu și eu.

— O să le vedeți.

Luată de aburii beției, mi-am imaginat tot felul de fapte măreațe, cum ar fi furtul coroanei Angliei în beneficiul muncitoarelor scoțiene sau montarea piesei *Ce păcat că-i curvă*[1] pe scena Comediei Franceze.

Pétronille avea pesemne un anume simț scenic căci a ales exact acel moment pentru a se ridica în picioare.

— Nu mai e șampanie, a zis ea. Propun să mergem la cimitirul Montparnasse, e în capul străzii.

— Excelentă idee, am spus eu. Acolo sigur o să dăm peste cineva interesant.

Nu ținuserăm însă seama de programul mai scurt al cimitirelor pariziene pe timpul iernii: am găsit poarta închisă. Am luat-o în direcția opusă, pe strada Huyghens, spre bulevardul Raspail. Probabil că eram pe la mijlocul traseului când Pétronille m-a anunțat că ea avea să facă pipi acolo, între două mașini parcate.

— Nu mai puteți aștepta până la Gymnase? am protestat eu. Mai sunt de mers doar treizeci de metri.

— Prea târziu. Acoperiți-mă!

Panică totală. În ce consta oare rolul meu? Era întuneric și ceață. De pe trotuarul străzii Huyghens nu vedeai nici la douăzeci de metri mai încolo. Iar în acea atmosferă demnă de Macbeth, eu trebuia să protejez intimitatea unei tinere care, din motive ce nu-mi erau tocmai clare, îmi citise toate romanele.

Am ciulit urechea ca să aud eventuali pași; n-am perceput decât sunetul unui pipi care părea că n-o să se mai oprească niciodată. Inima îmi bătea cu putere. Îmi imaginam ce-aș fi zis dacă se apropia vreun trecător: „Iertați-mă, doamnă sau domnule, prietena mea a cedat unei nevoi urgente, nu mai are mult și termină, ați putea, vă rog frumos, să așteptați aici puțin?” Oare ce efect ar avea un asemenea discurs? N-am aflat niciodată, căci sunetul s-a oprit peste doar câteva secunde. Pétronille a ieșit dintre mașini.

— Altă viață, a zis ea.

— Ce mă bucur!

— Îmi pare rău, șampania-i de vină.

„Învățătură de minte să-i mai dau Roederer unei puștoaice de pe stradă”, mi-am zis eu îndreptându-mă spre stația Vavin, unde drumurile noastre se despărțeau. Pétronille a simțit probabil că-mi pierdusem din entuziasm, fiindcă nu mi-a spus „Pe curând”.

Odată rămasă singură, m-am luat la refec. Un pipi acolo, între două mașini, ce mare lucru! De ce mă purtam de parcă aș fi suferit cine știe ce traumatism? Da, sigur, în Japonia n-ar fi făcut nimeni așa ceva. Dar tocmai de-aia alesesem să plec din Imperiu și să vin în Franța, țară a cărei libertate o apreciam atât de mult. „Ești o snoabă, asta ești”, mi-am zis în sinea mea.

Pe de altă parte însă, nici n-am mai contactat-o pe Pétronille. Au trecut ani buni fără a mă mai

gândi să-mi găsesc un companion sau o companioană pentru băute. Ăsta a fost modul meu de a rămâne fidelă acelei relații de-o seară.

Octombrie 2001. Mă uitam, într-o librărie pariziană, la noile apariții, când am dat peste romanul de debut al unei oarecare Pétronille Fanto, *Oțet de miere.*

Am sărit ca arsă și am înșfăcat cartea imediat. Pe coperta a patra scria: „Pétronille Fanto, douăzeci și șase de ani, specialistă în contemporanii lui Shakespeare, semnează aici un prim roman de o amețitoare insolență". Era și o fotografie mică, alb-negru, a autoarei: nu se schimbase deloc. Am zâmbit și am cumpărat cartea.

Ritualul meu de lectură e mai aparte. Pentru o cât mai bună calitate a absorbției, am văzut că trebuia să citesc culcată, de preferință pe un pat moale: cu cât e mai profund confortul, cu atât mai rapid dispare conștiința propriului meu trup și cu atât mai ușor îmi e să mă fac una cu textul. Așa am procedat.

Am citit *Oțet de miere* dintr-o suflare. Pétronille – ce curaj pe ea! – preluase intriga din *Tinerele* lui Montherlant: un scriitor de succes primește scrisori de la cititoarele înamorate și le răspunde cu un amestec de aviditate și lehamite. Aici se oprea asemănarea, căci, spre deosebire de Costals al lui Montherlant, care ieșea triumfător din confruntare, Schwerin al lui Fanto sfârșea fagocitat de domnișorici.

Montherlant își scrisese cartea în cunoștință de cauză, având în spate o experiență deja îndelungată de autor de succes. Pétronille, în schimb, comitea această operă în chip de roman de debut. De unde cunoștea ea comportamentul cititoarelor? Dar paradoxul acesta n-ar fi prezentat niciun interes dacă n-ar fi existat și talent. Romanciera nu se mulțumea să fie doar îndrăzneață, ea avea în același timp, ba chiar înainte de toate, o veritabilă măiestrie a scriiturii și a povestitului.

Mai mult decât atât: simțeai la ea o cultură perfect asimilată. Autoarea citise totul de multă vreme și depășise cu mult stadiul în care simți nevoia să le-o dovedești și altora. Ca dovadă, aluzia la Montherlant i se părea atât de evidentă, încât nu-l pomenea nicăieri, nici măcar în treacăt – iar asta, într-o epocă în care tinerii de vârsta ei aproape că nu-l mai citeau deloc.

După toate aparențele, acea supremă eleganță era sortită dispariției. Cu patru-cinci ani în urmă, o cititoare de vreo douăzeci de ani mi-a trimis o scrisoare în care mă acuza de plagiat. Malițioasă, își explica descoperirea: în *Igiena asasinului,* susținea obrăznicătura, pasajul „eu mi le servesc mie cu destulă vervă, dar altcuiva nu-i permit să mi le servească" era luat din *Cyrano de Bergerac.* „Or, acest lucru nu l-ați precizat", conchidea ea, adăugând niște puncte de suspensie acuzatoare. Am făcut prostia să-i răspund domnișoarei că mă întrebam dacă exista vreo persoană pe pământ care să nu știe lucrul ăsta. Tânăra mi-a scris din nou pentru a mă înștiința, pe un ton acru, că ea era singura din anul său de la facultatea de litere care știa și că, prin urmare, justificarea mea nu i se părea convingătoare. Cu alte cuvinte, în zilele noastre, lipsa de pedanterie e luată drept furt deliberat.

Pétronille în schimb, chiar dacă foarte tânără, făcea parte dintre autorii frecventabili. M-am bucurat să constat lucrul acesta și i-am scris imediat o scrisoare entuziastă, pe care i-am trimis-o prin editorul său. Mi-a răspuns rapid, invitându-mă la o sesiune de autografe. În ziua și la ora menționate, m-am dus așadar la acea simpatică librărie numită Le Merle Moqueur[12], din arondismentul XX.

Îmi place la nebunie să merg la sesiunile de dedicații și autografe ale altora. Măcar acolo nu eu sunt cea care muncește! Și-apoi, ador să văd cum procedează colegii mei. Sunt unii, mai grosolani,

care-și scriu dedicațiile fără să se uite aproape deloc la cititor, ba chiar fără să se întrerupă din vorbit la telefon, cu mobilul proptit între ureche și umăr. Sunt unii care-și fac treaba cât ai bate din palme, iar alții mai lenți chiar și decât mine – mă gândesc, de exemplu, la acel adorabil scriitor chinez care-i exasperează pe librari fiindcă stă câte o jumătate de oră la fiecare cititor, mai întâi ca să se gândească, apoi ca să deseneze, în loc de autograf, semnele pe care i le inspiră interlocutorul. Mai sunt apoi cei care exagerează, cei care lingușesc, cei care încearcă să agațe. E un spectacol tare amuzant.

În cazul lui Pétronille, lucrul cel mai semnificativ era atitudinea cititorilor. Toți aveau o figură uluită atunci când dădeau cu ochii de autoare. La fel ca în urmă cu patru ani, arăta ca un băiețoi de cincisprezece ani. Aerul ei atât de tineresc făcea încă și mai uimitor romanul său de debut.

Cu oamenii era de o curtoazie impecabilă – desăvârșită. Mi-am amintit de acel pipi de pe strada Huyghens și, brusc, am văzut episodul într-o nouă lumină: fără îndoială că Ben Johson sau Christopher Marlowe făcuseră tot așa la vremea lor. Și ce putea fi mai șic decât obiceiurile contemporanilor lui Shakespeare? De altminteri, înfățișarea aceea a lui Pétronille, de băiețoi al străzii, trebuie să fi avut-o și acei autori imenși, cu toții morți înainte de a împlini treizeci de ani, în încăierări stupide la ieșirea din tavernă. Nu asta înseamnă să ai clasă?

Când mi-a venit rândul, m-a întâmpinat zicând:

— Amélie Nothomb vrea autograf de la mine, e ceva!

I-am întins exemplarul meu din *Oțet de miere.*

— Un regal, am declarat eu.

— Deci ați adus șampanie?

— Nu, îmi pare rău, nu m-am gândit.

— Păcat! Am căpătat un fel de reflex pavlovian: când vă văd, mi se face o poftă îngrozitoare de Roederer.

— Vă invit după. Găsim noi undeva.

— Poate să fie și Veuve Clicquot sau Dom Perignon, că nu mă supăr.

— Laurent-Perrier, Moët, Taittinger, Krug, Philipponnat, am recitat eu cu viteza cu care etalezi o chintă roială.

— Bine, a zis ea serioasă.

Până când a terminat de dat autografe, am citit ce-mi scrisese pe pagina de gardă a cărții: „Pentru Amélie Nothomb, mecena". Apoi semnătura.

Pétronille și-a luat rămas-bun de la librar, după care ne-am trezit amândouă în stradă, singure, undeva în arondismentul XX.

— Dacă înțeleg eu bine, mecenatul meu constă în a-i face să bea pe artiștii pe care-i admir? am întrebat-o eu.

— Da. Mă rog, puteți foarte bine să-i invitați și la masă.

Am dus-o la Café Beaubourg, pe care o știam bine. I-am semnalat lui Pétronille că stabilimentul avea și toalete.

— Cât de desuetă puteți să fiți! zise ea.

Seara a fost foarte plăcută. Pétronille mi-a povestit ce făcuse în ultimii patru ani. Își câștigase pâinea lucrând ca supraveghetoare într-un liceu particular, iar în paralel își scrisese cartea. Un tip din ultimul an o tratase de „proletară", iar ea, ca răspuns, îl făcuse „burghezoi". Drăgălașul de el se dusese să se plângă alor lui, iar aceștia ceruseră ca angajata să-i ceară scuze îngerașului lor. Directoarea o dăduse afară pe Pétronille.

— La o săptămână după aceea, îmi găseam un editor pentru *Oțet de miere,* a încheiat ea.

— Excelent *timing!*

— Nu mă plâng. Puteți să mă invitați oricând la întâlnirile dumneavoastră mondene, nu prea sunt cunoscută în mediile pe care le frecventați.

— Cred că aveți o impresie greșită despre stilul meu de viață.

— Ei, haide, sunteți tânără și celebră, vă invită lumea peste tot.

— Tânără? Am treizeci și patru de ani.

— Bine, sunteți bătrână și celebră.

Lumea mă invita peste tot, într-adevăr, dar eu refuzam de fiecare dată. Și-atunci m-am gândit că mondenitățile acelea ar fi poate mai puțin plicticoase în compania Petroniei.

— La sfârșitul lunii, într-o după-amiază, sunt invitată la o degustare de șampanii, la Ritz.

— Vin.

Am zâmbit. Primul meu pronostic fusese că voi face din ea o tovarășă de băute. Uite că acesta începea să prindă contur.

În ziua stabilită, Pétronille mă aștepta în față la Ritz. Era îmbrăcată, ca de obicei, în blugi și cu bluzonul ei de piele, iar în picioare avea niște bocanci. Eu, în schimb, eram costumată ca un templier modern.

— Pe lângă dumneavoastră, arăt ca un huligan, declară ea.

— Sunteți foarte bine.

Saloanele de la Ritz erau infestate de snoabe smochinite care mi-au măsurat prietena din cap până-n picioare, pline de dezgust. Grosolănia lor m-a întors pe dos, așa că am vrut să dau înapoi.

— Vreți să plecăm? am întrebat-o eu.

— Nici vorbă.

La urma urmelor, noi veniserăm acolo pentru șampanie. Erau mai multe mese, iar pe ele tot soiul de mărci. Am început cu Perrier-Jouët. Un somelier ne-a recitat o scurtă, dar foarte promițătoare prezentare. În situații de genul ăsta, îmi place postura de prozelită căreia i se țin predici.

La mondenități, șampania parcă e și mai bună. Cu cât contextul e mai ostil, cu atât mai bucuros te

refugiezi în ea ca într-o oază: rezultatul acesta nu-l poți obține când bei la tine acasă.

Prima cupă ne-a încântat.

— Nu-i rea chestia asta a dumneavoastră, îi zise Pétronille somelierului.

Individul zâmbi plin de bunăvoință. Toți somelierii pe care i-am cunoscut sunt niște ființe încântătoare. Nu știu dacă meseria îi face așa sau dacă e o condiție obligatorie pentru oricine are ambiția de a deveni expert în licori. În ziua aceea, la Ritz, somelierii erau singurele persoane frecventabile.

De cum făceam câțiva pași, tot felul de cucoane se agățau de mine, măcănind că mă văzuseră la televizor. Altceva nu mai aveau să-mi spună, dar și numai asta dura o grămadă de timp. Eu le întrerupeam de fiecare dată:

— Dați-mi voie să v-o prezint pe Pétronille Fanto, o tânără romancieră foarte talentată.

De fiecare dată, creaturile acelea cu cordeluță pe cap împietreau. Figura lor, extatică atunci când era vorba de mine, devenea disprețuitoare de cum venea vorba de puștanul de pe stradă pe care țineam să li-l prezint. Brusc, își aminteau că aveau o treabă extrem de importantă, în cu totul altă parte. Pétronille le întindea atunci o mână francă, pe care multe au avut însă impertinența de a o ignora.

— Le miros eu urât sau ce au de strâmbă așa din nas? m-a întrebat nou-venita, cu o uimire pe care i-o împărtășeam.

— Îmi cer scuze, i-am zis eu. Nu mă așteptam să dăm peste atâta mojicie.

— Nu e vina dumneavoastră. Mă bucur să fiți aici, vă asigur. Trebuie să vedeți lucrurile astea ca să le credeți.

— Șampania nu tratează însă pe nimeni cu dispreț. Hai să încercăm niște Jean-Josselin.

Aceasta s-a dovedit excelentă. După știința mea, e singura șampanie care are un ușor gust de

drojdie: o minunăție.

Tot evitând cucoanele cu cordeluță pentru a ne concentra asupra degustării, ne-am făcut criță. Când sunt în lume, asta mă face să fiu veselă și expansivă. Cum însă mi-era cam greu să bucur specimenele de-acolo cu buna mea dispoziție, m-am arătat foarte sprințară cu somelierii și într-o mare vervă confesivă cu Pétronille.

Aceasta, beată lemn, s-a transformat rapid într-o insurgentă. Abia dacă asculta ce-i spuneam, dar ținea să-mi răspundă, comentând necruțător tot ce vedea în jur. Dialogul nostru suna cam așa:

— Unul dintre lucrurile pentru care cred că merită să trăiești e să umbli noaptea abțiguită printr-un oraș frumos.

— Ce e și cu adunătura asta de cotoroanțe?

— Sunt câteva chestii de ronțăit la bufet, dar nu vi le recomand. Soră-mea, Juliette, zice, și pe bună dreptate, că vinul face mai bună mâncarea, dar invers niciodată. Vorba asta îi scoate din minți pe insuportabilii ăia de așa-zis cunoscători. Dar eu am verificat-o și așa e: cum ai luat o îmbucătură de mâncare, băutul nu mai are nimic magic.

— Dacă aia se mai uită așa la mine, îi trag un picior în gură.

— Nu am nimic contra alimentației, dar sunt de părere că nu trebuie să începi să mănânci de seară decât atunci când simți că nu mai poți să bei nici măcar o dușcă. Ceea ce, într-adevăr, amână considerabil momentul așezării la masă.

— Dar merită aia să ridic piciorul pentru ea? N-aș prea crede.

— Uneori, mi s-a întâmplat să-l amân atât de mult, că nici n-am mai fost în stare să stau la masă. De-aia e atât de plăcut să te prăbușești, beată, pe o sofa voluptuoasă. Trebuie să te înveți să reperezi dinainte locul unde urmează să cazi lată. Ritzul nu e locul ideal. Voi avea grijă de-acum încolo să nu mai accept decât spații propice acestor surpări divine.

— Mă duc s-o întreb dacă nu vrea o fotografie cu mine.

Am urmat-o mecanic pe Pétronille, meliţând în continuare. Nu-mi imaginam că avea într-adevăr s-o întrebe pe femeia aceea dacă voia o fotografie cu ea.

— Poftim? a zis cucoana, gata să se sufoce.

— Daţi-mi adresa şi v-o trimit prin poştă. După cum vedeţi, vă înţeleg perfect: o fotografie a unei proletare autentice, pentru dumneavoastră, e exotism curat.

Terifiată, cucoana îmi arunca priviri imploratoare, părând să-mi ceară ajutorul. M-am mulţumit să-mi joc rolul social:

— Stimată doamnă, daţi-mi voie să v-o prezint pe Pétronille Fanto, o tânără romancieră pe care o admir foarte tare. Primul ei roman, *Oţet de miere,* e plin de talent.

— Ce interesant! O să-l cumpăr şi eu, a îngăimat cucoana tremurând.

— La fix! Poza mea e pe spatele cărţii. În felul ăsta, o să vă puteţi uita la mine până vă săturaţi.

Am luat-o pe Pétronille de braţ, considerând că o mică dezechilibrare pica numai bine. Furia i se urcase la cap şi simţeam că dacă n-o deturnez imediat, avea să dea totul afară, fără să se mai poată opri.

Am încercat o nouă şampanie. În stadiul în care eram, aş minţi dacă aş susţine că mai ţin minte cum se numea. Era însă delicioasă şi ne-a fost servită cu deosebită graţie. Pétronille nu mai degusta; în loc să bea o singură gură cu un aer meditativ, ca să-i aprecieze savoarea, ea golea acum cupa dintr-o sorbire, apoi i-o întindea somelierului zicând:

— Secetă mare!

Omul i-o umplea din nou, cu un zâmbet fermecător. Am simţit că nu trebuia să mă încred în bunele lui maniere. Dacă o ţineam tot aşa, Pétronille avea să ceară până la urmă sticla toată,

ca să bea direct din ea, iar el i-ar fi oferit-o cu aerul cel mai firesc din lume.

— Atmosfera a devenit cam apăsătoare, i-am spus eu în șoaptă. Aș zice să mergem.

Rău am făcut. Pétronille a început să urle în gura mare:

— Vi se pare că atmosfera a devenit apăsătoare? Mie, nu. Eu zic că abia am început să ne-ncălzim.

Toate privirile s-au întors spre noi. Roșie ca focul în obraji, am încercat să-mi conduc prietena înspre ieșire. Operațiunea s-a dovedit mai dificilă decât credeam. Tânăra nu se dădea dusă nicicum, degeaba o tot trăgeam eu de mână. Până la urmă, a trebuit s-o împing pur și simplu, ca pe o mobilă.

— Dar n-am gustat din toate șampaniile! a protestat ea.

Odată ieșite de la Ritz, aerul rece ne-a mai trezit un pic din beție. Eu am răsuflat ușurată, Pétronille a început să vocifereze:

— Tocmai când mă distram și eu…

— Mie, uneia, îmi place să mă plimb băută prin cartierele frumoase ale Parisului.

— Asta numiți dumneavoastră cartier frumos? a zis ea, stacojie la față și privind cu dispreț înspre Piața Vendôme.

— Atunci arătați-mi dumneavoastră ce locuri din Paris vă plac.

Misiunea asta a sedus-o. M-a prins de braț și m-a tras după ea în direcția Tuileries, apoi înspre Luvru (pe acesta din urmă mi l-a arătat concedând: „Ăsta totuși nu-i chiar așa de rău”). Am traversat podul Carrousel („Sena, ca fluviu, e cea mai tare”, a declarat ea) și am mers de-a lungul cheiului în pas alert. Am trecut de Piața Saint-Michel, apoi am ajuns în fața unei librării demne de romanele lui Dickens, pe firma căreia scria „Shakespeare and Company”.

— Poftim! a zis ea.

Nu auzisem niciodată până atunci de prăvălia aceea de poveste. Uluită, îi contemplam atât

exteriorul, cât și interiorul: prin vitrină, se vedeau o mulțime de cărți vechi și mari precum cele de vrăji, niște cititori pe care nimeni și nimic nu-i putea întrerupe din lectură, și o tânără librăreasă blondă, cu tenul ca de porțelan, atât de drăguță și de grațioasă încât, când o priveai, credeai că visezi.

— Hotărât lucru, la dumneavoastră totul se-nvârte în jurul lui Shakespeare, am conchis eu.

— Găsiți-mi dumneavoastră altul mai bun.

— N-am. Doar că ce vă place dumneavoastră din Paris nu e tocmai parizian.

— Discutabil. La Stratford-upon-Avon, locul nașterii lui Shakespeare, nu găsești nicio librărie care să semene cu asta. Și-acuma, dacă vreți ceva ultraparizian, haideți să vă arăt.

Ne-am afundat pe străduțele din arondismentul V. Pétronille înainta cu o siguranță de șerpaș. În cele din urmă, am înțeles unde mă ducea.

— Arenele Lutèce! am exclamat eu.

— Le ador. Sunt atât de anacronice! La Roma, un așezământ de genul ăsta ar fi ceva atât de obișnuit, că nici nu l-ai observa. La Paris, unde Antichitatea e îngropată adânc, prinde bine să ai totuși o mărturie a vremurilor când eram luteției.

— Asta-i valabil pentru dumneavoastră. Eu vin din Galia belgică. Belgica asta, adică Belgia, este singura țară din lume al cărei nume e un adjectiv substantivat.

Ne-am uitat pline de respect la arene. Era o liniște de mormânt.

— Mă simt foarte galo-romană, a declarat Pétronille.

— În seara asta sau în general?

— Nu sunteți normală, a zis ea râzând.

N-am înțeles ce voia să spună, dar am lăsat-o așa.

— De fapt, Pétronille este femininul lui Petroniu, am continuat eu. Sunteți un mic arbitru al eleganței.[3]

— De ce mic?

Nu era de glumă cu ființa aceea de un metru șaizeci.

O prestigioasă revistă pentru femei m-a contactat pentru o comandă: urma să mă duc la Londra și să-i iau un interviu lui Vivienne Westwood.

De la o vreme încoace, nu mai acceptam comenzi. De astă dată însă, mi-am plecat urechea la acea propunere din două motive: primul era că aș fi pus în sfârșit piciorul pe pământ englezesc (oricât de ciudat ar putea părea, până în 2001 nu reușisem încă s-o fac); al doilea era că aș fi întâlnit-o astfel pe geniala Vivienne Westwood, acest simbol al punkului și eleganței, în plus, ca s-o spun pe-a dreaptă, interlocutoarea mea de la revistă era o persoană încântătoare care mi-a prezentat povestea în felul următor:

— Doamna Westwood s-a arătat realmente entuziasmată când am pomenit de dumneavoastră. A zis că aveți un *look* delicios de continental. Cred că-i va face mare plăcere să vă ofere o piesă de vestimentație din noua sa colecție.

Am capitulat. Jurnalista și-a manifestat cu grație bucuria. Avea să mi se pună la dispoziție o cameră în cutare mare hotel londonez. Urma să am o mașină la scară etc. Pe măsură ce vorbea, eu vedeam filmul celor spuse. Îmi doream cu ardoare tot ce-mi descria.

Era de înțeles, în fond. Neamul Nothomb avea o foarte îndepărtată origine engleză. Strămoșii mei părăsiseră Northumberlandul în secolul al XI-lea și traversaseră Canalul Mânecii, din frondă față de William Cuceritorul. Dacă așteptasem atâta timp pentru a ajunge pe insula înaintașilor mei, era fiindcă-mi trebuise acest semn al destinului: această mână întinsă de regina crinolinelor *destroy* care, auzind de mine, „s-a arătat realmente entuziasmată” (îmi tot repetam, siderată, formula jurnalistei).

În decembrie 2001 m-am urcat, așadar, pentru prima dată în Eurostar. Când trenul a intrat în

faimosul tunel pe sub Canalul Mânecii, inima a început să-mi bată nebunește. Deasupra mea, era marea aceea plină de semnificație pe care străbunii mei găsiseră de cuviință s-o traverseze în sens invers, acum un mileniu. În cazul unei rupturi de etanșeitate, Eurostarul avea să se transforme într-un bolid submarin și să se năpustească printre pești, până la celebrele faleze ale Albionului. Fantasma aceea mi s-a părut atât de frumoasă, încât mai că aș fi vrut să devină realitate, când trenul a țâșnit în mijlocul unei dezolante câmpii hibernale.

Am tras un țipăt. M-am uitat uluită la acel tărâm necunoscut. Înainte de traversarea Canalului Mânecii, câmpurile pustii erau tot triste, dar aici simțeam că tristețea lor era altfel. Era o tristețe englezească. Străzile, panourile publicitare, clădirile rare, totul era diferit.

Mai târziu, am văzut pe partea stângă o imensă ruină industrială din cărămidă roșie, a cărei maiestuozitate mi-a tăiat răsuflarea. N-am aflat niciodată ce era cu ea.

Când trenul a ajuns în Gara Waterloo, mai că-mi venea să plâng de bucurie. Iar când am pus în sfârșit piciorul pe pământ englezesc, eram mai fericită ca o regină. Mi se părea că pământul acela tresărea la fiecare pas al meu, recunoscându-și vlăstarul îndepărtat. Un taxi m-a dus până la hotelul stabilit, ce s-a dovedit a fi la înălțimea speranțelor pe care mi le făcusem: aveam o cameră mare cât un teren de crichet și un pat care, prin dimensiunile sale, te făcea să te gândești la cel al unui cuplu de miliardari aflați în plin proces de divorț.

Nu-mi place să am bagaj mult când călătoresc, așa încât eram îmbrăcată deja în ținuta de lucru: întrucât Vivienne Westwood mă considerase așa, îmi luasem cea mai continentală dintre redingotele mele de dantelă și pălăria Diabolo, pe care o aveam din Belgia. Mi-am pudrat bine fața, mi-am

înnegrit conturul ochilor și mi-am înroșit buzele. În fața hotelului, mă aștepta o mașină.

Când am ajuns la legendarul magazin de modă, n-am fost lăsată să intru prin față, ci am fost băgată printr-un portic din spate, care dădea spre ateliere. Mută de admirație, întindeam gâtul ca să văd cât mai mult din miraculoasa artă a confecțiilor, pentru ca, peste un minut, să mă trezesc într-o cămăruță unde singurele mobile erau două banchete ce degajau un puternic miros de cauciuc.

— *Miss Westwood shall arrive soon,* îmi zise bărbatul în negru, care mă condusese acolo.

Încăperea nu avea ferestre, iar așteptarea s-a dovedit destul de angoasantă. După vreo zece minute, bărbatul în negru deschise ușa și anunță:

— *Miss Westwood.*

A intrat o doamnă cu un păr lung de culoarea piureului de morcovi, care mi-a întins o mână moale, fără a se uita la mine și fără a-mi spune vreun cuvânt, după care s-a prăbușit pe una dintre banchete, fără a mă invita să iau loc. M-am așezat totuși pe cealaltă banchetă, spunându-i cât de tare mă bucuram s-o întâlnesc.

Am avut senzația că vorbele mele cădeau într-un vid cosmic.

Vivienne Westwood tocmai împlinise 60 de ani. În 2001, nimănui nu i se mai părea că asta însemna să fii bătrân. În cazul ei însă, aș fi făcut clar o excepție. Din cauza expresiei sale acre, a tăieturii ursuze a gurii și, mai ales, a asemănării cu fantoma reginei Elisabeta I la finalul vieții: aceeași roșeață ofilită, aceeași răceală, aceeași convingere că timpul n-o poate afecta. Avea o fustă dreaptă de tweed auriu, iar deasupra fustei un fel de corset, de aceeași culoare. Această excentricitate nu-i diminua deloc aerul burghez. Cu greu puteai crede că băbătia aia dodoloață a putut avea ceva în comun cu estetica punk.

Am întâlnit destui oameni dezagreabili de-a lungul vieții, dar niciunul care să se compare cu

acel bloc de dispreț. Am crezut inițial că, din cauza accentului meu, nu înțelegea engleza pe care o vorbeam; când a văzut că intru în panică, mi-a murmurat:

— Am înțeles și persoane care vorbesc mai prost decât dumneavoastră.

Dezorientată complet, am început să-i pun întrebările pe care le pregătisem. Să întrebi e infinit mai greu decât să răspunzi. La vârsta ei, Vivienne Westwood știa asta, cu siguranță. Și totuși, de fiecare dată când îndrăzneam să-i pun o întrebare, ea scotea un mic oftat sau își reprima cu greu un căscat. Apoi, producea un răspuns stufos, ce dovedea că nu era chiar nemulțumită de întrebarea mea.

Jurnalista comanditară îmi zisese că numele meu o făcuse pe doamna Westwood să se arate „realmente entuziasmată". Ce bine își ascundea acum entuziasmul! Pesemne că așa arăta placiditatea britanică.

— Aș putea vizita și eu atelierele de confecții? am întrebat-o.

Oare cu ce greșisem? Vivienne Westwood s-a uitat la mine cu o încruntătură de indignare. N-a catadicsit să-mi răspundă, lucru pentru care i-am fost chiar recunoscătoare, fiindcă sunt sigură că mi-aș fi luat o mustruluială zdravănă.

Debusolată până într-atât încât nici nu mai știam ce să spun, i-am pus această întrebare la plesneală:

— Doamnă Westwood, nu v-ați gândit niciodată să scrieți?

Ajunsă în culmea disprețului, a măcănit:

— Să scriu?! Nu fiți vulgară, vă rog! Scrisul e tot ce poate fi mai banal. În ziua de azi, până și cel mai obscur fotbalist scrie. Nu, nu scriu. S-o facă alții!

Oare știa cu cine stă de vorbă? Aproape că-mi doream să nu. Mai bine să fii ignorată de femeia aia decât să suporți un asemenea afront. Am reacționat ca o japoneză: am râs. Simțeam că

ajunsesem la capătul răbdării. Deși nu-i bine să gândești așa ceva. Realitatea se grăbește întotdeauna să-ți arate cât de lipsit de imaginație ești.

Am auzit, în spatele ușii, un zgomot ciudat, ca un fel de râcâit. Vivienne Westwood mi-a făcut semn cu bărbia să deschid. M-am executat. A intrat un caniș negru, tuns după ultima modă, care s-a dus țintă la stilistă. Aceasta s-a schimbat la față într-un mod spectaculos. Cu o figură plină de duioșie, a scâncit:

— *Beatrice! Oh, my darling!*

A luat câinele în brațe și a început să-l pupe. Chipul îi strălucea de atâta iubire. Am rămas, pur și simplu, cu gura căscată. „Cineva care iubește atât de tare un animal nu poate fi un om rău", mi-am zis în sinea mea.

Beatrice a început să chelălăie, încercând probabil să spună ceva, dar n-am înțeles ce anume. Doamna Westwood cunoștea pesemne acest comportament, fiindcă a pus jos câinele și mi-a zis sec:

— *It is time to walk Beatrice.*

Am încuviințat din cap: când Beatrice scotea acel chelălăit, însemna că trebuia să-și facă nevoile.

— *It is time to walk Beatrice,* repetă ea încruntată.

M-am uitat la bărbatul în negru care stătea drepți de cealaltă parte a ușii rămase deschisă: oare nu auzea ordinul ce-i era adresat?

— *Don't you understand English*? îmi zise ea în cele din urmă, plictisită.

Am înțeles, în sfârșit. Mie, numai mie îmi era adresată acea… nu rugăminte, ci poruncă.

Am întrebat unde era lesa. A scos din geantă un fel de accesoriu sado-maso și mi l-a întins. L-am prins de zgarda lui Beatrice și am ieșit. Bărbatul în negru mi-a arătat pe unde s-o iau. Nu era neapărat nevoie, întrucât animalul știa foarte bine drumul.

Beatrice m-a dus la un scuar unde își avea tabieturile ei. Am încercat să mă pătrund de poezia clipei: nu era ăsta un mod inedit de explorare a Londrei? Degeaba injectam eu în acel episod toată pozitivitatea de care eram în stare, tot rămânea un sentiment de rușine. Mi-am luat inima-n dinți și l-am formulat: după ce mă insultase, Vivienne Westwood îmi ordonase să-i scot câinele la plimbare. Da, exact asta se întâmplase.

M-am uitat în jur. Scuarul acela mi s-a părut chiar urât, la fel și clădirile din preajmă. Oamenii aveau niște figuri înfiorătoare. În plus, frigul umed îți intra până-n oase. Trebuia să recunosc: Londra îmi displăcea profund.

Uitasem să adaug la tot acest dezgust specia canină și pe majestatea sa Beatrice, care chelălăia și țopăia întruna, arătându-mi un caca pe care tocmai îl produsese. M-am întrebat dacă legea engleză impunea adunarea rahatului și, cum nu știam sigur, am hotărât să nu mă ating de el. Dacă m-ar fi interpelat vreun *policeman,* i-aș fi dat adresa magazinului de modă.

Câteva secunde, un demon m-a tot îmboldit să răpesc canișul și să cer răscumpărare. Ca pentru a mă descuraja, Beatrice a început să-mi molfăie, exasperată, gleznele. Au dreptate cei care spun că, până la urmă, câinele ajunge să semene cu stăpânul său. M-am întors la Vivienne Westwood. Aceasta i-a încredințat-o pe Beatrice bărbatului în negru, apoi m-a supus unui scurt interogatoriu: făcuse micuța fiară și una, și cealaltă? Cum era caca? A fost singurul moment când m-a ascultat cu atenție. După aceea, a revenit la sastiseala și disprețul ei.

Nevăzând ce rost avea să prelungesc acel supliciu, m-am hotărât să plec. Doamna Westwood mi-a întins o mână moale, fără a se uita la mine mai mult decât o făcuse la început, și s-a dus la treburile ei. M-am trezit afară, în stradă, pradă unui acut sentiment de singurătate.

Să recapitulăm. Fusesem tratată, literalmente, mai rău decât un câine, de o bătrână punk deghizată în Elisabeta I, dacă nu cumva invers, într-o metropolă în care nu cunoșteam pe nimeni și nimic, eram singură pe o stradă deloc ospitalieră și tocmai se pornise o burniță rece ca gheața. Năucă, am pornit-o în direcția în care credeam eu că se află hotelul. Dacă aș fi avut măcar un dram de luciditate, aș fi luat un taxi, numai că londonezii îmi inspirau acum un fel de groază, chiar și de la volanul unei mașini, așa încât preferam să nu mai am nici cel mai mic contact cu specimenele alea ciudate.

De obicei, îmi place să mă pierd prin orașele necunoscute și consider că nici nu există o mai bună inițiere. În ziua aceea însă, n-am simțit asta. Adăpostită sub o umbrelă mică și delabrată, parcurgeam tot felul de străzi absurde, mărginite de imobile ale căror ferestre aveau privirea lui Vivienne Westwood. Incapabilă să simt altceva în afară de un frig odios, mi-am amintit de vorba lui Victor Hugo: „Londra e ctitoria plictisului”. Formula aceea lapidară mi se părea încă prea blândă. Dacă toată Anglia era după chipul și asemănarea capitalei sale, atunci chiar înțelegeam de ce se vorbea de „perfidul Albion”, și aveam o simpatie nemăsurată pentru strămoșii mei care fugiseră din Northumberland în urmă cu un mileniu. Toate edificiile pe lângă care treceam emanau un fel de ostilitate vicleană.

Până la urmă, a trebuit să întreb printre localnici pe unde s-o iau, iar când aceștia s-au prefăcut că nu-mi înțeleg engleza, abia m-am abținut să nu le spun că până și vechea lor glorie ar fi priceput păsărească mea. După două ceasuri de rătăciri exasperante, am ajuns înapoi la hotel, unde m-am închis imediat în cameră, ca să-mi țin dușmanul la respect. Am făcut o baie lungă și fierbinte, apoi m-am băgat în pat. În foarte scurt timp, bucuria acelui confort a lăsat locul unui neplăcute senzații de

eșec. În viața mea nu ratasem în halul acela vizitarea unui oraș. Dacă ar fi fost vorba de vreun târgușor ca Maubeuge sau Vierzon, poate că aș fi râs. Dar Londra!

Londra unde Shakespeare scrisese și crease cele mai mari capodopere, unde, la ultimul război, Europa își salvase onoarea, unde toate avangardele înfloreau! Pe mine mă pedepseam ratând acel oraș. Sigur, Vivienne Westwood era o nefastă lovitură a sorții, dar ce nedreptate din partea mea să acuz pentru asta întreaga metropolă! Oare, la treizeci și patru de ani ai mei, chiar aveam să-mi comand un sendviș pe care să-l mănânc în pat, când era prima noapte pe care o petreceam în Anglia?

Am înșfăcat instinctiv telefonul.

— Bună, Pétronille. N-ați vrea să ne petrecem împreună seara asta?

— Ba da, de ce nu?

— Sunt la Londra.

— Aha. Cam departe.

— Vă plătesc eu trenul. Dacă sunteți de acord, o să stăm amândouă în camera mea, care e de fapt un apartament cam cât Palatul Buckingham.

I-am dat apoi adresa hotelului.

— Vin.

La 9 seara, a bătut la ușa mea. Faptul că vedeam apărând o figură prietenoasă pe tărâmul acela ostil mi-a umplut inima de bucurie. Am început-o cu efuziunile, dar mi-a tăiat-o scurt:

— Mi-e foame. Haideți să mâncăm. O să-mi povestiți pe drum.

Am urmat-o pe tot felul de străzi întunecate, explicându-i ce calamitate fusese întâlnirea mea cu Vivienne Westwood. Pétronille a pufnit în râs, fără niciun menajament.

— Vi se pare nostim? am întrebat-o eu.

— Da. Îmi dau seama însă că în realitate n-a fost chiar așa. Ce fază, aia cu canișul!

— Ce-ați fi făcut în locul meu?

— Mi-aș fi deșertat tot repertoriul de înjurături scoțiene.

— Aici e problema, că eu nu știu nicio înjurătură scoțiană.

— Mă rog. Și dacă ați fi știut, tot n-ați fi zis nimic. V-am citit romanul *Uimire și cutremur.*

Avea dreptate. În fața grosolăniei celuilalt, nu reușesc decât să rămân stană de piatră. Între timp, ajunseserăm în dreptul unei spelunci de unde venea un miros îmbietor.

— Ce-ați zice de o cină indiană? Sau voiați neapărat tradiționala plăcintă englezească cu carne?

Excelenta mâncare asiatică m-a binedispus instantaneu. Apoi, Pétronille m-a târât într-un pub, unde a comandat autoritară două Guinness-uri. O trupă de rock experimental cânta ceva bizar, căruia îi ziceau *dubstep.*

— Spuma nu trebuie consumată separat, mi-a zis Pétronille când m-a văzut că o lipăiam. Guinness-ul e bun când îl sorbi prin stratul de spumă. Ca să nu mai zic că arătați ca o handicapată mintal când o lipăiți așa.

— Îmi place muzica asta. Parcă ar da cu un ondulator de păr pe corzile basului.

— Și când te gândești că fără mine nici n-ați mai fi ieșit din camera de hotel!

— Eram traumatizată. Simțeam că numai cu dumneavoastră aș mai fi avut curajul să ies.

— Ce vă mai răsfățați! Sigur ați trecut și prin faze mai dure, nu mai faceți pe mironosița.

Noaptea târziu, Pétronille m-a dus pe o străduță numai bună pentru cineva care ar fi vrut să ne ia gâtul. La un moment dat, s-a oprit în loc și mi-a spus, extrem de solemnă:

— Iată. Sunt exact pe locul unde a fost omorât Christopher Marlowe.

Mi-am dat seama că tremuram.

— Teribil ce semănați cu Christopher Marlowe, i-am zis eu.

— Nici nu știți cum arăta, mi-a replicat ea.

— Așa e! Dar latura asta a dumneavoastră de „băiat rău” e foarte în stilul contemporanilor lui Shakespeare.

— Ce enormități puteți să spuneți!

Mai târziu, am avut ocazia să văd un portret al lui Christopher Marlowe. Intuiția mea era corectă: Pétronille semăna bizar de mult cu el. Dacă-i rădeai acestuia barbișonul și mustața, o obțineai pe Pétronille, cu figura aia a ei plină de prospețime, cu aerul ei tineresc și ghiduș.

Trebuie să fi fost cam unu dimineața când ne-am întors la hotel. Trei ore mai târziu, când m-am trezit ca să scriu, am văzut că Pétronille dormea în celălalt capăt al giganticului pat. Din câte am putut să-mi dau seama, nu se dezbrăcase.

M-am dus să scriu în salonul din apartament, încercând să nu mă las intimidată de mobilierul victorian. Fenomenul, ca în fiecare zi a vieții mele, m-a ținut vreo patru ore, după care s-a oprit. Când m-am uitat pe geam, am văzut că răsărea ceea ce trebuia să fie echivalentul soarelui de acea parte a Canalului Mânecii: o pată ceva mai puțin întunecată. Pétronille nu mă văzuse niciodată în ținuta de scris (un fel de pijama antinucleară

japoneză) și mi-am zis să n-o traumatizez. Când traversam însă camera în vârful picioarelor ca să intru la baie, am auzit:

— Ce e chestia aia?

— Sunt eu.

Tăcere, apoi:

— OK. E mai grav decât credeam.

— Mă duc să mă schimb, dacă vreți.

— Nu, nu. Dacă aprind lumina, ia foc?

— Aprindeți-o și-o să vedeți.

A aprins-o și s-a uitat din nou la mine.

— Oh, dar nici cu culoarea nu mi-e rușine. Ce nuanță-i asta?

— Kaki.

— Nu. Kakiul e verde, al dumneavoastră e mai mult portocaliu.

— Exact, culoarea acelui fruct japonez, kaki. Ăsta-i costumul meu de scris.

— Și dă rezultate?

— Vă las pe dumneavoastră să hotărâți.

A pufnit în râs și s-a dat jos din pat. A fost rândul meu să fiu surprinsă:

— N-ați dat nimic jos de pe dumneavoastră când v-ați culcat, nici măcar încălțările!

— Un adevărat cowboy. În felul ăsta, sunt pregătită pentru orice atac nocturn.

— Serios?

— Nu, eram frântă de oboseală.

— O să comand micul dejun. Ce-ați vrea să mâncați?

— În orice caz, nu prostiile alea ale lor, de genul cârnați, porridge sau rinichi. Doar cafea, pâine prăjită și dulceață.

Cât am sunat eu la room service, ea s-a dus să facă un duș. Micul dejun ne-a fost servit în salon. Stăteam fiecare în câte un capăt al unei mese foarte lungi, de parcă am fi fost Milord și Milady.

— Numai să nu-mi cereți să vă dau zaharnița, a zis Pétronille.

— Mie-mi place.

— Ați văzut ce placizi sunt oamenii ăștia? Femeia care ne-a adus micul dejun n-a mișcat nici măcar un colț de sprânceană când i-ați deschis ușa, în pijamaua portocalie.

— Probabil că a văzut altele și mai și, la viața ei.

— Eu, nu.

Am izbucnit în râs.

— Ce-ați vrea să faceți în dimineața asta?

— Păi, dumneavoastră ce vi se pare interesant în țara asta? am întrebat-o eu.

— Intrarea gratuită la muzee e o chestie bună, nu?

— Fără discuție.

— Haideți să mergem la British Museum.

Zis și făcut. Ca să nu ne pierdem, ne-am dat întâlnire în Mesopotamia, la 12 punct. Nu în orice zi poți fixa un asemenea loc de întâlnire.

În astfel de edificii, apreciez detaliul chiar mai mult decât ansamblul. Îmi place să mă plimb, fără altă logică în afară de propria-mi plăcere, din Egiptul antic în Galapagos, trecând prin Sumer. Dacă m-aș îmbuiba cu toată asiriologia, mi-ar cădea greu la stomac; în schimb, papilele îmi sunt mai mult decât încântate dacă ciugulesc câteva semne cuneiforme ca aperitiv, niște rune ca felul întâi, piatra de la Rosetta ca felul doi și niște mulaje de palme preistorice ca desert.

Ce nu suport eu, în muzee, e mersul ca de senator pe care oamenii se simt obligați să-l adopte. În ce mă privește, mă deplasez în pas alert, îmbrățișând cu privirea spații cât mai largi: indiferent că-i vorba de arheologie sau de pictura impresionistă, am văzut că metoda asta prezintă o serie de avantaje. Primul este că eviți astfel groaznica abordare indusă de ghidurile turistice, gen: „Admirați figura bonomă a Șeicului el-Beled, pare un om absolut normal, pe care l-ați fi putut întâlni la orice colț de stradă”; sau: „Fresca Partenonului face în prezent obiectul unui litigiu între Grecia și Regatul Unit”. Al doilea avantaj e

concomitent cu primul: face imposibile comentariile de la ieșirea din muzeu. Practic, îi lași cu buza umflată pe toți autodidacții ăia moderni care țin să-și dea cu părerea. Al treilea avantaj – și nu cel mai puțin important, din punctul meu de vedere – e că, în felul acesta, împiedici apariția teribilei dureri de spate muzeale.

Pe la 12, mi-am dat seama că mă rătăcisem. Am abordat un supraveghetor, în acești termeni:

— *Mesopotamia, please.*

— *Third floor, turn to the left*, mi-a răspuns el simplu.

Să mai spună cineva că e greu de ajuns în Mesopotamia. Pétronille mă aștepta acolo, căci respectase ora stabilită. I-am fost recunoscătoare că n-a ținut să-mi facă rezumatul celor văzute. Mi-a propus în schimb să mâncăm niște *fish and chips.*

— Serios? am făcut eu.

— Da. E o chestie tradițională care face toți banii. Știu eu un loc în Soho unde o gătesc excelent.

În bodega cu pricina, mi-a turnat autoritară în farfurie o cantitate zdravănă de oțet. Grație lui, a trebuit să recunosc că era chiar o mâncare bună.

— Vreți să ne tutuim? a propus ea, luând o gură de bere.

— De ce?

— Am dormit în același pat, v-am văzut în pijamaua portocalie, mâncăm împreună pește cu cartofi prăjiți. Ar fi ciudat să ne vorbim tot cu dumneavoastră.

— În ce mă privește, am o singură întrebare: ce ne-ar aduce în plus tutuitul?

— OK, am înțeles, nu vreți.

— Recunosc, întotdeauna am fost contra tutuirii.

— Chestie de educație.

— Dimpotrivă. În familia mea, toți se tutuiesc de câte ori au ocazia. Nu, e o chestie epidermică: îmi place, pur și simplu, adresarea cu dumneavoastră.

— Am înțeles.

— Stați așa, că aici suntem două.

— Ceea ce face imposibilă votarea: un vot pentru, un vot împotrivă.

— Da. Dar de ce votul meu ar conta mai mult decât al dumneavoastră?

— Doar n-oți vrea acum să dăm cu banul.

— Ba da, tocmai. Hazardul e un mod foarte bun de a face dreptate.

Pétronille a scos din buzunar o monedă de un penny și a zis:

— Marca, dumneavoastră. Banul, tu.

A aruncat moneda în sus, dându-i un bobârnac cu degetul mare. Niciodată nu-mi dorisem atât de tare să văd chipul reginei.

— Banul! a anunțat ea.

— O să-mi fie greu.

— Doar o vorbă să zici și renunțăm la orice tutuială.

— Nu, nu. O să-mi mai scape câte un dumneavoastră din când în când, dar până la urmă o să reușesc.

După ce am terminat de mâncat, am trecut prin fața unei prăvălii cu chestii *vintage* unde erau bocanci la reducere. Am ochit unii albastru-regal, cu barete, nu foarte ușchiți. Pétronille a zis că-mi veneau „ca turnați”:

— Mai ieși și tu din șoșonii ăia de retardată.

— Nu văd de ce ar merita atâta sarcasm încălțările mele.

— Dacă ai fi normală, ai înțelege.

— Vezi unde duce tutuiala? Uite cum vorbești acum cu mine.

— Greșești. Azi-dimineață te-am făcut handicapată mintal.

Calmată în mod inexplicabil, am cumpărat bocancii cu barete. Îi port și în ziua de azi. Apoi, în drum spre gară, ne-am intersectat cu un individ care plimba un welsh corgi. Amândouă am simțit că leșinăm.

— Sunt înnebunită după cățelandrii ăștia! a strigat Pétronille.

— Și eu. Sunt câinii mei preferați. Și ai reginei.

— Acum că ai zis asta, parcă ai fi o corcitură de welsh corgi cu Elisabeta a II-a. Jumate-jumate.

Nu puteai s-o scoți din ale ei.

Odată urcate în Eurostar, Pétronille m-a întrebat care era verdictul în privința Londrei.

— Până să vii tu, mi s-a părut un fel de purgatoriu.

— Și după ce-am apărut?

— Un infern.

A râs cu râsul ei sănătos.

— Ai dreptate, ne-am distrat binișor.

E adevărat că, mulțumită ei, chiar îmi plăcuse acea incursiune fulger. Pe de altă parte, când am ieșit din Gara de Nord, în acel cartier parizian care nu-i chiar atât de simpatic, am înțeles brusc de ce se spune „Parisul vesel”:

— Ce voios și drăguț e orașul ăsta!

— Bem o șampanie? propuse Pétronille.

Avea dreptate, Parisul și șampania sunt strâns legate între ele. La primul bistrou care ne-a ieșit în cale, exact în fața gării, am comandat o sticlă de Taittinger. Am golit-o bălăcărind amândouă tot ce era englezesc: nimic mai nimerit pentru ambianță. Când a venit momentul să ne luăm rămas-bun, am convenit că nu credeam o iotă din ce ziseserăm.

Odată ajunsă acasă, mi-am scris fără să mai stau pe gânduri articolul „De vorbă cu Vivienne Westwood”, ridicând-o pe tipă în slăvi. Am povestit însă toate grosolăniile cu care mă chinuise, inclusiv faptul că mă pusese să-i plimb canișul. Când comanditara a primit textul meu, m-a sunat și și-a cerut scuze.

— N-aveți dumneavoastră nicio vină, i-am spus eu. Ce nu înțeleg e de ce mi-ați spus că era foarte bucuroasă să mă întâlnească.

— Așa mi-a zis agentul ei. Și mi s-a părut absolut normal. Ce pot face ca reparație? Ca

reparație a daunei morale…

— Eh, nu e vorba de daună morală. Doar n-o să convocăm acum o celulă de asistență psihologică!

— Nu, sigur. Dar câteva sticle de șampanie ar prinde foarte bine pentru refacerea moralului.

În mod clar, jurnalista aceea mă cunoștea.

— Ah, de refacerea moralului vorbeați. Da, ce să zic, o sticlă, două de Laurent Perrier…

— Din seria Grand Siècle?

— Aveți dreptate, de ce-am subestima agresiunea morală pe care am suportat-o?

A doua zi, mi-au fost livrate patru sticle de Laurent Perrier. În condițiile astea, sunt gata să intervievez cele mai mari scorpii ale planetei și să le plimb canișul unde vor ele.

În 2002 a apărut al doilea roman al lui Pétronille, *Neonul,* la editura Stock.

M-am aruncat pe el. Era vorba despre adolescenții de azi. Eroul, Léon, un fel de Oblomov la 15 ani, își antrena întreaga familie în tornada lui nihilistă. Cartea m-a fascinat chiar mai mult decât prima. Avea un mod subtil și nostim de a predica disperarea.

I-am scris lui Pétronille o scrisoare așa cum numai eu știam s-o fac. E foarte greu să-ți mărturisești profunda admirație persoanei care ți-o inspiră. Prin viu grai, mi-e pur și simplu imposibil. Scrisul îmi îngăduie ocolirea acestui blocaj. La adăpostul colii de hârtie, reușesc să mă dezbar de emoția excesivă. Pessoa spunea că scrisul reduce din febra simțirii. Vorba asta minunată nu se verifică și în cazul meu, dimpotrivă: mie, scrisul îmi crește febra simțirii, numai că, prin această gravă creștere a unei temperaturi deja critice, dă la iveală niște forme foarte precise ale confuziei în care mă scald.

Pétronille m-a sunat imediat. Părea fericită de bălmăjelile mele, după cum mi-a strigat în receptor:

— Așa, deci!

— Mulțumesc, i-am spus eu.

— Dacă asta crezi despre cartea mea, bănuiesc că abia aștepți să mă inviți la o șampanie. Am o veste bună pentru tine: accept.

Mai aveam o sticlă din despăgubirea morală post-Vivienne Westwood. După a doua cupă, i-am declarat lui Pétronille că în *Neonul* ei denunța o reală tendință a prezentului: contaminarea adulților cu valorile adolescenței.

— Ce păcat că n-ai o emisiune TV la o oră de maximă audiență, pe France 2! a zis ea.

— Degeaba mă iei peste picior. Ăsta-i adevărul.

— Putem continua discuția asta undeva la un bar, dacă vrei.

Pétronille nu suporta decât discuțiile ușoare, câtă vreme tema nu era politică. Când se ajungea însă la politică, mai devreme sau mai târziu se deștepta în ea fiica de militant comunist, iar la un moment dat, că era vorba de salarii, de șomaj sau altceva, striga: „E *precarizant,* nu-ți dai seama?!”

Adjectivul acela, pe care îl folosește și astăzi cu aceeași imensă indignare, m-a stupefiat întotdeauna. În afară de Pétronille Fanto, n-am mai auzit pe nimeni utilizându-l, nici măcar pe Arlette Laguiller sau Olivier Besancenot[4]. Pentru mine, el e hapaxul lui Pétronille. Am auzit-o calificând ca atare lucruri care n-aș fi crezut să aibă nici cea mai mică legătură cu precaritatea.

În seara aceea, după ce m-a anunțat că urma să aibă o sesiune de autografe într-o librărie pariziană prestigioasă, iar eu am felicitat-o, am văzut că începe să se înfurie. Am încercat să pricep ce o irita. Mi-a mărturisit:

— Burghezii ăștia de librari ar trebui să-i plătească pe scriitorii care acceptă să piardă două ore din viață ca să dea dedicații în librăriile lor!

— Ei, Pétronille, nu vorbi așa! Librarii sunt vai de capul lor, la cât se chinuie ca să-și acopere cheltuielile. Invitarea unui autor la o sesiune de autografe înseamnă un mare risc pentru ei, în timp ce pentru autor e un cadou!

— Tu crezi în bla-bla-ul ăsta? Ce naivă ești! Eu zic că orice muncă trebuie remunerată. Autografele neplătite sunt precarizante!

Am rămas mută.

— Hei, ce e cu seceta asta? s-a plâns ea întinzându-mi cupa goală.

— Am băut toată sticla.

— Destupă alta, atunci!

— Nu. Cred că ne oprim aici.

Observasem că, cu cât bea mai mult, cu atât vorbele ei înclinau mai la stânga stângii.

— Cum, nu dai decât o sticlă? Tu, Amélie Nothomb, al cărei apartament geme de șampanie!

E obscen! E dezgustător! E…

— Precarizant? am propus eu.

— Exact!

Să fii tovarășa de băute a lui Pétronille se dovedea destul de solicitant. Nu după mult timp, pe când ne hidratam amândouă cu niște Moët la nu mai știu ce Dumnezeu eveniment literar, mi-a zis că voia să plecăm de urgență la schi. Nu mai țin minte exact cum a ajuns la acest subiect. Voi face o reconstituire pe bază de imaginație și probabilitate:

— Uită-te la babuinii ăștia. După atâta stat cu ei, zău dacă nu-mi vine să mă duc în vârf de munte ca să respir puțin aer curat.

— Ador muntele, am zis eu cu inocență.

— Perfect. Suntem în decembrie. Luna asta, tu și cu mine o să schiem. Va trebui să găsim pe cineva.

Nu mai știu la cine am apelat, dar a doua zi dimineață aveam o rezervare pentru două persoane într-o stațiune de munte căreia, ca să ne fie mai comod, îi voi spune Acariaz.

I-am dat telefon lui Pétronille ca s-o întreb cum procedase. Beția ei era și mai amnezică decât a mea:

— Auzi, nu mai țin minte nimic. Dar s-a aranjat, mergem la schi. Te ocupi tu de biletele de tren?

În fond, avea dreptate. Destinul trebuie forțat. Dacă ar fi după mine, nu s-ar întâmpla nimic toată viața.

Pe 26 decembrie, după două trenuri și un taxi, am ajuns la Acariaz, la 1.200 de metri altitudine. Ne-am aruncat lucrurile în apartamentul-cabană. Pétronille fremăta de nerăbdare. Și-a tras pe ea rapid costumul de schi și a plecat la atac.

În timp ce așteptam la coadă la abonamente pentru telescaun, m-a întrebat:

— De când n-ai mai schiat?

— Din Japonia.

— De când cu faimosul tău logodnic?

— Nu, de când eram mică.

Am tăcut o vreme amândouă.

— Câți ani aveai? M-a întrebat ea la un moment dat.

— Patru.

— Vrei să zici că n-ai mai schiat de când aveai patru ani?

— Exact.

— Și-acum câți ai?

— Treizeci și cinci.

Pétronille a pufnit, consternată.

— Să nu te-aștepți să-ți dau lecții. Eu am venit aici să mă distrez.

— N-am nevoie de lecțiile tale.

— Sunt mai bine de treizeci de ani de când n-ai mai schiat, Amélie!

— La patru ani schiam foarte bine.

— Da. Ai primit fulgul de onoare, la grădiniță. Ce să-ți spun!

— Schiatul e ca mersul pe bicicletă, nu se uită niciodată.

— Ba sigur că se uită.

— Eu cred în geniul copilăriei.

Pétronille și-a acoperit fața cu palmele și a spus:

— O să fie un dezastru.

— Te asigur că picioarele îmi spun singure ce trebuie să fac.

După-amiază la ora două și jumătate eram pe pârtie. Soarele strălucea, stratul de zăpadă era perfect. Entuziasmul meu dădea pe dinafară.

Pétronille s-a lansat ca o săgeată. În mai puțin timp decât ți-ar lua s-o scrii, coborâse panta aceea imensă cu o eleganță și o fluiditate fără cusur.

Luată de valul freneziei, am încercat s-o imit. După nici doi metri, m-am prăbușit. M-am ridicat repede în picioare și mi-am făcut vânt, dar m-am trezit din nou pe jos. Povestea asta s-a repetat de cincisprezece ori la rând. Pétronille avusese timp să ia telescaunul și ajunsese lângă mine.

— Geniul copilăriei nu prea pare să funcționeze. Vrei să te învăț eu?

— Lasă-mă-n pace!

În mai puțin de zece minute, ea coborâse, urcase din nou și era iarăși lângă mine, care tot mai cădeam la fiecare cinci secunde.

— Avem o problemă, a zis ea. O să ai nevoie de un profesor foarte răbdător.

Am izbucnit în plâns.

— Și de un psihiatru, a adăugat ea.

— Lasă-mă-n pace! Sunt sigură că pot! Dar mă blochează prezența ta. N-ai putea să te duci pe altă pârtie, cât mai departe de-aici?

— Bine, mă duc.

S-a făcut nevăzută.

Eram așadar singură, cu două chestii ciudate în picioare, care ar fi trebuit să devină un fel de prelungire a acestora din urmă, dar care, până una-alta, îmi dădeau senzația că aveam niște săbii otomane pe post de încălțări. Am închis ochii și m-am scufundat în mine însămi pentru a o regăsi pe cea care fusesem la patru ani.

La începutul anilor șaptezeci, Tirolul era o răvășitoare fantasmă niponă. Părinții mei închiriaseră pentru o săptămână o cabană în formă de ceas cu cuc, într-o stațiune din Alpii japonezi. Monitorii de schi purtau șorturi din piele cu bretele, iar recepționerele aveau rochii pe al căror corsaj erau brodate flori de colț. Era Crăciunul. Când ne duceam să bem câte o ciocolată caldă, găseam întotdeauna un cor nipon care cânta în germană tot felul de imnuri închinate brazilor. Lumea aceea mi se părea de o bizarerie sublimă.

Pe pârtie, mama îmi dăduse câteva lecții de inițiere, care nu întârziaseră să dea roade. La sfârșitul săptămânii, alunecam ca fulgerul pe schiurile mele liliputane. Reușeam chiar și să virez.

„Dacă țin ochii închiși, o să pot”, am hotărât eu. Zis și făcut: mi-am dat drumul în beznă și, într-adevăr, senzațiile de demult mi-au revenit. Pivotând când într-o parte, când în cealaltă, am

ajuns la piciorul pantei fără să mai cad. Am scos un urlet de triumf.

Când mă îndreptam spre telescaun, m-am trezit abordată de un tip deșirat și scălâmb.

— Ce naiba faceți? Eu îmi învățam puștii să schieze, iar dumneavoastră era să intrați în ei!

— Scuze. Țineam ochii închiși, de-aia.

— Sunteți bolnavă la cap sau ce-aveți?

Trebuia să-mi schimb metoda. Din fericire, când am ajuns din nou sus pe pârtie, mi-am dat seama că schiam foarte bine chiar și cu ochii deschiși. Era o plăcere să faci slalom ridicând nori de zăpadă în urma ta, să sari peste dâmburi de parcă ar fi fost niște trambuline. Ce sport minunat! Am încercat și pe alte pârtii, totul îmi reușea. La un moment dat, m-am trezit cu Pétronille lângă mine, complet uluită.

— Ce-ai pățit?

— Am avut încredere în geniul copilăriei, cum ți-am zis, i-am spus eu.

Am schiat împreună până seara. De câte ori n-am auzit-o după aceea pe Pétronille povestind acea pățanie! „Mă duc să schiez cu o debutantă atât de nulă, c-o apuca și plânsul, iar peste un ceas o văd descurcându-se ca o profesionistă sadea! Nu e normală, pe cuvântul meu!”

A doua zi de dimineață, Pétronille mi-a zis că dormise foarte prost.

— E plin de acarieni aici! Iar eu sunt alergică.

— Ce-i de făcut?

— Să deschidem geamurile.

Ne-am chinuit în zadar să deschidem măcar una dintre ferestrele apartamentului. În mod evident, deschiderea lor nu fusese prevăzută. Operațiunea s-a dovedit imposibilă.

— Ce tâmpenie! bodogănea Pétronille. Un spațiu închis, cu mochetă, și tu să nu poți aerisi!

— Altă armă împotriva acarienilor nu există?

— Aspiratorul.

Am găsit într-un dulap ceva gen aspirator pentru celibatari mizeri, la care Pétronille s-a uitat cu scârbă. Eu am dat cu el peste tot. Ea doar a ridicat din umeri.

— Ar trebui să scuturăm și plăpumile, dar cum nu putem deschide niciun geam…

— N-are nimic, am zis eu. Le scutur afară.

Am înșfăcat plapuma ca la lupte greco-romane și am ieșit s-o scutur în stradă, fără să-mi pese de cei care se uitau la mine. De fiecare dată când mă întorceam înăuntru, Pétronille îmi întindea alt lucru pe care să-l scutur afară: perne, cearșafuri, cuverturi. Iar eu mă executam de fiecare dată, fără să crâcnesc.

La a nu știu câta cursă, a zis că la saltea o să mă ajute și ea.

— N-o s-o poți ridica singură.

— Stai așa, am spus eu. Vrei să scuturăm și salteaua în stradă?

— Ea e preferata acarienilor. Salteaua asta e ca un hotel de patru stele pentru ei.

N-am îndrăznit să protestez. Ridicarea saltelei, coborârea ei pe umăr și scoaterea sa la aer curat a fost un adevărat drum al crucii. Dar asta era nimic pe lângă scuturarea ei în stradă și urcarea sa înapoi, pe scara aceea îngustă.

După ce am izbutit s-o reinstalăm în apartament, Pétronille a zis, plină de hotărâre:

— Bun. Și acum, salteaua ta.

— De ce? Eu nu sunt alergică la acarieni!

— Ia gândește-te! Paturile noastre sunt la doar un metru unul de altul. Pentru un acarian, distanța asta e foarte ușor de parcurs.

Resemnată, mi-am ridicat salteaua și am dus-o în stradă, gândindu-mă că, pe lângă mine, Iisus a fost mic copil, întrucât nu a trebuit să facă drumul crucii decât o singură dată. „Dacă nu cumva eu oi fi Simon din Cirene[5]”, mi-am zis. Și am râs în sinea mea, imaginându-mi un Iisus care i se adresa

lui Simon în stilul lui Pétronille: „Ia zi, îmi dai o mână de ajutor sau nu?”

Dar încă nu se terminase. Pe stradă, în timp ce noi ne speteam să scuturăm salteaua, au apărut în fugă doi polițiști, alertați probabil de vreun justițiar curajos din împrejurimi.

— Așa deci, furăm așa, ziua în amiaza mare! a zis unul dintre agenți.

— Nu, nu, facem curățenie, am spus eu gâfâind.

— Da, sigur. Actele la control.

Ne-a fost destul de greu să ne dovedim nevinovăția. Cel mai greu a fost s-o împiedic pe Pétronille să vorbească, lucru pe care l-am reușit intervenind pe tonul umil și conciliant recomandat în asemenea situații. Polițiștii au plecat zicând:

— Și să nu se mai repete!

Din fericire, n-au auzit-o pe Pétronille răspunzând:

— Mâine-dimineață o luăm de la capăt!

Eu însă am auzit-o.

— Serios? am întrebat-o eu.

— Da. Acarienii ăștia nu dispar cu una, cu două.

Brusc, m-a cuprins o descurajare atât de profundă, încât, când m-am dus din nou să schiez, nu mai aveam niciun chef: să fi fost oare perspectiva trambalării zilnice a celor două saltele? Tot ce simțeam acum era doar oboseală și lehamite.

La prânz, Pétronille a zis oftând:

— M-am săturat de schiat!

— Deja?

— Din cauză că am dormit prost azi-noapte. N-ai nicio idee cum să scăpăm de plictiseală?

Aveam una. Am lăsat-o pe Pétronille să-și mănânce sendvișul cald și m-am dus țintă la magazin. Ca șampanie, n-aveau decât Piper-Heidsieck. M-am întors cu rucsacul îngreunat de două sticle. După ce am urcat din nou cu telescaunul, i-am spus prietenei mele că eu aveam să rămân acolo și că o așteptam și pe ea în

jumătate de oră. De cum a plecat, am îngropat în zăpadă cele două sticle.

„Ce regiune minunată!” mi-am zis în sinea mea. „Nici n-ai nevoie de frapieră!” În timpul cât am așteptat, am încercat să-mi imaginez câte șampanii aș fi putut răci în acel decor. Poezia japoneză are dreptate: contemplarea peisajelor e cea mai bună modalitate de a ne descoperi pe noi înșine.

Pétronille și-a făcut din nou apariția, declarând că se săturase.

— Sper că mi-ai pregătit o surpriză frumoasă, a adăugat ea.

Am exhumat una dintre sticle. După ce a căscat niște ochi cât cepele, Pétronille a făcut un comentariu în stilul ei:

— Evident, nu te-ai gândit să iei și pahare.

Atunci am scos din zăpadă și a doua sticlă.

— De-asta am cumpărat două sticle. Fiecare o s-o bea pe-a ei.

— Foarte elegantă, chestia asta a ta! zise Pétronille.

— Ideea e să schiezi bând. Numai că schiatul cu o cupă în mână e prea în stilul James Bond, știi…

— Să bei schiind? Ești complet nebună.

— E pur și simplu practic, am zis eu. Hai, să înceapă coborârea! Adică, să dăm startul la băut!

Ne-am destupat amândouă sticlele. După ce Pétronille a golit jumătate dintr-a ei, a decretat că băutul în timpul schiatului chiar merita încercat.

— Problema e că ți-ar trebui și o a treia mână, a adăugat ea.

— M-am gândit și la chestia asta. Un băț de schi în mâna dreaptă, iar sticla în stânga.

— Și al doilea băț? Nu-i nevoie și de el?

— La întrecerile paralimpice de la televizor am văzut schiori fără o mână care se descurcau foarte bine.

Îmi pregătisem perfect argumentația. Era tot ce trebuia dacă voiai să convingi o pilangioaică ce abia aștepta un motiv ca să poată bea.

Celelalte două bețe au fost, așadar, prinse de rucsacul meu și înlocuite, cât se poate de avantajos, cu câte o sticlă de Piper-Heidsieck.

— Dar oare e legal? a mai întrebat Pétronille.

— Ce n-a mai fost făcut niciodată nu e nici legal, nici ilegal, am tranșat eu pe un ton irevocabil.

Ea s-a avântat prima pe pârtie. N-o văzusem niciodată schiind cu atâta îndrăzneală. Am țâșnit apoi și eu, încercând s-o prind din urmă. Era o senzație extraordinară: aerul și zăpada parcă nu mai opuneau nicio rezistență. Timpul trecea și el altfel, totul se petrecea într-o strălucire extatică ce-ți dădea sentimentul că dura o mie de ani.

— Măiculiță mare! am strigat eu când am ajuns lângă ea.

Am tras amândouă câte un gât zdravăn de aur lichid.

— Mda, a zis Pétronille. Problema e că nu poți face plinul când ești în zbor.

— Poate că nici nu-i musai.

— Păi, cum, nu voiam să bem în timp ce schiem?

— Nu-i obligatoriu să ajungem la o simultaneitate absolută. Exact ca la cafeaua cu țigară, merg bine una cu alta, dar niciodată nu ai în același timp în gură și fumul, și lichidul.

— Nu prea ține comparația ta.

— Când bei șampanie, trebuie să dai capul pe spate, iar în momentul ăla nici nu mai vezi pârtia. Ar fi foarte periculos!

— Nu și dacă bei repede.

— Ar fi păcat!

— Merge, doar nu e Dom Pérignon.

Snobismul ei m-a lăsat cu gura căscată. Pétronille a profitat de deruta mea și și-a luat din nou avânt. Când am văzut-o că ridică brațul stâng și dă capul pe spate continuându-și slalomurile, am uitat pur și simplu să mai respir. A dus la gură gâtul sticlei, ținându-l așa o secundă care mi s-a

părut cât o oră. „Și cică eu am avut ideea asta genială!” m-am lamentat în sinea mea.

Dar s-ar părea însă că există un zeu al schioarelor alcoolice, fiindcă prietena mea a scăpat vie și nevătămată. Când s-a văzut ajunsă la baza pârtiei, s-a uitat la mine, ridicând brațele în semn de triumf.

Trezită din beție de spaimă, m-am dus lângă ea.

— Tu nu te bucuri?

— Nu, i-am zis eu. Și te rog să nu mai faci niciodată așa. Nu vreau să am pe conștiință moartea ta sau a vreunui terț.

— Ei, hai, ai noroc că sunt eu drăguță.

Am amuțit. „Drăguță” era probabil adjectivul care i se potrivea cel mai puțin.

— Ce facem acum? mormăi Pétronille arătându-mi că nu mai era nimic în sticlă.

— Schiem până ni se duc aburii alcoolului.

— Perfect. Înseamnă că în cinci minute suntem la cabană.

Previziunile nu i s-au adeverit, căci am schiat până la apusul soarelui. Le-am făcut pe toate: crize de râs, imprudențe imense (abordare frontală a dâmburilor, tăiat calea unor mari idioți care ziceai că se antrenau pentru Jocurile Olimpice), declarații năucitoare („Ăștia din Savoia nu sunt francezi adevărați!” a decretat Pétronille) – pe scurt, ne-am distrat binișor.

Seara, bine dispuse amândouă, am sărbătorit cu un mix aleatoriu de cartofi de Savoia gratinați, ciocolată caldă, brioșe, castraveciori, batoane de cereale și niște ceapă verde.

— Cred că acum nici un concert rock de acarieni nu mi-ar mai putea strica somnul, declară Pétronille, prăbușindu-se pe pat.

Am făcut la fel, iar într-o clipă m-am cufundat într-un somn greu, de bețivancă.

Dimineața, străvezie la față, Pétronille mi-a zis că nu închisese ochii toată noaptea.

— Acarienii ăștia sunt dați naibii de rezistenți. Simt că încep să mă sufoc.

Avea gâfâitul acela specific astmaticilor.

— Și-acum ce o să se-ntâmple? am întrebat-o eu.

— O să fie tot mai rău.

— Gata! Chem un taxi și ne întoarcem la Paris.

— Stai un pic. Dă-mi și mie contractul de rezervare pentru săptămâna asta de rahat!

I-am întins documentele. A citit cu mare atenție toate acele pasaje scrise cu litere minuscule pe care nimeni nu se uită niciodată. După o oră, a strigat, victorioasă:

— O să mă prevalez de clauza asta de anulare!

A sunat la numărul înscris acolo cu cifre microscopice și n-a avut nevoie să se prefacă pentru a vorbi cu o voce astmatică.

— Se întâmplă destul de frecvent ca oamenii să moară dintr-o criză de astm, am auzit-o eu spunând.

După ce a închis, mi-a zis că o să vină o ambulanță.

— Te duc la spital? am întrebat eu.

— Nu. Mergem la Paris, amândouă. Tu ești însoțitoarea mea, e perfect legal.

— Ne întoarcem la Paris cu salvarea?

— Da, a zis ea plină de mândrie. Nu numai că în felul ăsta te scutesc de o grămadă de bani, dar e și mult mai rapid. Hai să ne facem bagajele.

În scurt timp s-a auzit sirena ambulanței. Conform legii, Pétronille trebuia urcată în mașină pe targă. Nu s-a lăsat deloc rugată. Inițial am crezut că juca teatru, dar odată instalate în salvare, ea întinsă, iar eu așezată pe scaun lângă ea, mi-am dat seama că se simțea într-adevăr foarte rău. Aveam în fața ochilor o suferindă de astm mult mai sensibilă ca mine.

Drumul Acariaz-Paris a durat șase ore. Încetul cu încetul, Pétronille și-a recăpătat suflul și un pic de culoare în obraji. Cei de pe ambulanță s-au

dovedit a fi perfecți, competenți, inspirând încredere. Ajunși în arondismentul XX din Paris, au întrebat-o dacă voia să meargă la spital sau acasă. Ea i-a asigurat că în apartamentul ei avea să-i fie mai bine.

Am ajutat-o să-și urce lucrurile la etajul cinci al clădirii fără ascensor în care locuia. Odată instalată în pat, a gemut:

— Să nu mai aud de sporturile de iarnă.

— Sunt precarizante?

Mi-a ignorat întrebarea.

— Nu zicem nimănui că ne-am întors, bine? a propus ea. Vreau și eu să văd cum e să fii lăsată în pace, în frumosul nostru oraș, din 28 decembrie până în 1 ianuarie.

— Dar eu știu că ești acasă.

— Da. Tu ai dreptul să te ocupi de mine.

Considera asta drept un real privilegiu. Cum tocmai ieșea dintr-o foarte gravă criză de astm, am menajat-o. Am dus-o să se plimbe încetișor prin grădinile de la Versailles, la Bagatelle și Luxembourg. La salonul de ceai Angelina, ne-am regalat cu tort de bezea și ciocolată caldă. Grija pe care i-o arătam mi-a fost răsplătită cu această observație:

— Ai fi foarte bună în programele de asistență pentru cei de vârsta a treia.

— Să nu te sufoci de atâta gratitudine, i-am replicat eu.

Pe 31 decembrie, degeaba am dat telefoane peste telefoane, că n-am găsit niciun restaurant care să mai aibă vreun loc liber. Am propus, așadar, un revelion cu șampanie și ouă fierte, acasă la ea sau la mine. N-a părut prea încântată și mi-a zis:

— Dar dacă am merge la ai mei?

— Vorbești serios?

— Ce, nu vrei?

— Ba da! Dar mi-e teamă să nu-i deranjăm.

A ridicat din umeri, după care și-a sunat părinții.

— Nicio problemă, m-a anunțat ea apoi. Sper să nu te deranjeze că o să stai la masă cu oameni de celulă.

— Celulă?

— Celula comunistă de la Antony.

O așa ciudățenie m-a făcut și mai dornică să merg. Pe la șase după-amiaza, Pétronille m-a urcat în RER[6]-ul B. La Antony, am luat un autobuz care ne-a dus până în celălalt capăt al unei suburbii curate și deprimante. Părinții Fanto locuiau într-o căsuță pe care bunicul o construise cu mâinile lui în anii șaizeci. Era o construcție comună și confortabilă.

Pierre Fanto, o matahală simpatică de vreo cincizeci de ani, m-a prezentat celorlalți invitați ai celulei, un oarecare Dominique și o oarecare Marie-Rose. Aceasta din urmă, o bătrână capră stalinistă, era pe cât de bățoasă, pe atât de înfricoșătoare. Françoise Fanto, o femeie delicată și drăguță, servea toată acea adunare cu o timiditate care nu m-a mirat decât pe mine.

Indiferent ce se discuta, scopul părea a fi obținerea unei încuviințări din partea lui Marie-Rose. Nu știam dacă era mai mare în grad decât ceilalți, dar părea să fie deținătoarea adevărului. Astfel, când Dominique a îndrăznit să spună despre Coreea de Nord că nu o ducea chiar așa de bine, Marie-Rose i-a tăiat-o imediat:

— O duce mult mai bine decât Coreea de Sud, iar asta e tot ce contează.

Pierre a pomenit de ultima sa călătorie la Berlin, arătându-se îngrijorat de creșterea prețurilor. Marie-Rose nu l-a lăsat nici pe el să continue:

— Toți germanii din est sunt conștienți de condițiile de trai excelente pe care le-au pierdut.

— Bine că ne-a rămas măcar Cuba! a zis Pierre.

Eu tăceam mâlc și mă uitam la Pétronille care, obișnuită cu acel spectacol, nu reacționa nicicum, îndopându-se liniștită cu felii de salam, în timp ce tatăl ei punea muzică. Lipsa mea de cultură în

domeniul muzicii ușoare franceze depășea orice imaginație, așa că am întrebat, cât se poate de ingenuă, cine cânta.

— Jean Ferrat, ce naiba! a zis Marie-Rose indignată.

Pierre a desfăcut un vin de Graves excelent: în sfârșit, o valoare pe care o aveam în comun. Licoarea a destins imediat atmosfera.

— Ce avem de mâncare? a întrebat Pétronille.

— Am făcut celebra mea vită cu morcovi, a răspuns tatăl ei.

În Belgia nu era cunoscută acea mâncare tradițională franceză, așa că am gustat-o cu o reală curiozitate.

— N-ai mai mâncat niciodată vită cu morcovi? a zis Pierre uimit.

— De unde ești de loc? m-a întrebat Marie-Rose.

— Sunt belgiancă, am spus eu, prudentă, gândindu-mă că orice altă informație le-ar putea stârni neîncrederea.

Apoi au început să discute cu patimă despre politica franceză. Anul 2002 fusese funest, iar 2003 nu prevestea nimic bun. Au comentat diverse evoluții sociale care-i nemulțumeau în ultimul hal. De fiecare dată, Pierre conchidea cu un furios:

— Asta-i numai vina lui Mitterrand!

Iar ceilalți îl aprobau zgomotos.

La miezul nopții, cam ăsta era tabloul. Françoise a adus o șarlotă monumentală de ciocolată făcută în casă, din care am înfulecat o porție deloc neglijabilă.

— Mănâncă, nu se-ncurcă, belgienii ăștia! au căzut de acord membrii celulei.

Nu i-am contrazis. După ce au răsunat cele douăsprezece bătăi fatidice de orologiu, am băut șampanie Baron Fuente.

— E singurul aristocrat pe care o să-l vedeți în casa asta, a zis Pierre.

Știa cum să pună problema. Pe lângă nenumăratele ei calități, șampania are capacitatea de a mă relaxa. Chiar și atunci când nu știu în urma cărei tensiuni am nevoie să mă relaxez, ea, șampania, știe.

Pe la două dimineața, m-am prăbușit pe o canapea veche din pod și am adormit cât ai clipi.

Câteva ore mai târziu, am luat cu Pétronille RER-ul spre Paris.

— Totul e bine, nu te simți traumatizată? m-a întrebat ea.

— Nu. De ce?

— De la discursurile celulei.

— Recunosc, realitatea mi-a depășit cu mult așteptările.

Pétronille a oftat:

— Mi-e rușine cu taică-meu.

— N-ai de ce. E de treabă și simpatic.

— Tu n-ai auzit ce scoate pe gură?

— N-are nicio importanță. Aberațiile alea sunt total inofensive.

— N-au fost întotdeauna așa.

— Au devenit între timp.

— Nu face decât să repete discursurile tatălui său.

— Păi, vezi, e pur și simplu un băiat ascultător. Realitatea n-are nicio importanță pentru el.

— Exact. Nici nu știi cât am suferit din cauza asta. De exemplu, pentru că proprietatea înseamnă furt, n-a încuiat niciodată ușa de la intrare. Și uite așa ne-au furat tot din casă de nu știu câte ori. Simțeam că înnebunesc, pe cuvântul meu.

— Înțeleg. Și mama ta? Gândește la fel ca el?

— Mă îndoiesc. Pe cât e de timorată, pe atât e de inteligentă. Are carnet de comunistă, dar când e în cabina de vot, cred că pune ștampila pe socialiști.

— Se teme de tatăl tău? Mie mi s-a părut un om cumsecade.

— Nu vrea să-l mâhnească. Dar e făcută din altă plămadă. Ce-i place maică-mii cel mai mult e opera. Ea mi-a și ales numele.

— Și incredibila cultură literară de unde-ți vine?

— Pe-asta mi-am făcut-o singură. Taică-meu nu citește decât *L'Humanité* sau cărți despre Primul Război Mondial, pasiunea lui. Iar maică-mea are niște lecturi pe care le-aș califica drept drăgălașe.

— Am priceput. Ce singură trebuie să te fi simțit!

— Nici nu-ți imaginezi.

Mă uitam pe geamul RER-ului la acel peisaj cu case. Obiectiv vorbind, existau și chestii mai rele decât acele construcții simple și de cele mai multe ori vechi, cu străzi liniștite și grădini bine întreținute. Și-atunci, de ce oare locul acela îmi inspira o dorință atât de puternică de a mă sinucide?

La un moment dat, la fereastra unei căsuțe pe lângă care am trecut foarte repede, mi s-a părut că văd adolescenta lui Pétronille– suferința reală a unei fetițe cu gusturi absurd de aristocratice, îndoctrinată cu idealurile extremei stângi, dar dezamăgită de estetica proletară, de toate acele bibelouri de o urâțenie fără complexe, de toate acele texte de o stupizenie șocantă.

M-am uitat din nou la Pétronille. Arăta mult mai interesant decât o simplă fată cultivată. Cu aerul ei de băiat rău, cu privirea aia de parcă tocmai înghițise un ardei iute, cu trupul ei mărunțel, dar nervos și musculos ca al unui evadat… Și cu acea curioasă blândețe a figurii, care amintea de Christopher Marlowe. Asemenea acestuia din urmă, ar fi putut avea ca deviză: „Ceea ce mă hrănește mă și ucide". Literatura mare, care constituise baza alimentației sale, era și cea care o ținuse departe de ai ei, deschizând între ea și aceștia o falie cu atât mai de netrecut, cu cât ai săi nici n-o înțelegeau.

Părinții o iubeau, dar în același timp se temeau de ea. Françoise, care era o fire delicată, admira romanele fiicei sale și, uneori, mai pricepea câte ceva din ele. Pierre nu pricepea însă nimic și nu înțelegea nici în ruptul capului de ce o asemenea proză ar surclasa-o pe cea a jurnalului său de bord.

Am simțit în acel moment o puternică admirație pentru Pétronille și i-am spus acest lucru.

— Mersi, păsărică, mi-a zis ea.

Hotărâse, fără ca eu să-i fi dat vreun detaliu, că aparțineam regnului aviar. Ca să vedeți ce instinct sigur avea: de pe la unsprezece ani, înaripatele mă obsedează pur și simplu. Atât de mult m-am uitat la păsări, încât cred că, prin contaminare, am luat ceva de la acest regn. Ce anume? Mă îndoiesc că aș putea-o exprima în cuvinte.

Mi s-ar putea obiecta că la unsprezece ani e târziu. Da, dar înainte, atât cât reușesc eu să-mi amintesc, am fost obsedată de ouă, și încă mai sunt. Nu se poate nega o anume coerență a fixațiilor mele. Cei unsprezece ani au coincis probabil cu durata clocirii. Așa că la unsprezece ani am devenit o pasăre. Ce pasăre? Greu de precizat. Un hibrid ciudat de chiră arctică, cormoran, rândunică, găinușă-de-baltă și un pic de gaie. Să-mi scriu cărțile e un fel de ouat.

Dintre barbariile mai ciudate ale speciei aviare, s-o semnalăm pe aceasta: păsărilor le place la nebunie să mănânce ouă. Ouăle reprezintă unul dintre alimentele lor preferate. Lucrul ăsta e valabil și în cazul meu. Dar păsările preferă să mănânce ouăle altora. Confirm: când cărțile mele nu mai au nevoie de mine, prefer să le citesc pe ale altora.

În 2003, Pétronille a publicat un roman minunat, *Apocalipsa după Ecuador.* Era vorba despre o fetiță care se dovedea a fi întruchiparea răului. Aceasta, Ecuador, avea un mod cu totul extraordinar de a fi diabolică. Lumea și-a frecat mâinile de bucurie: dacă cele două cărți anterioare nu permiseseră sub nicio formă biografismul, acum acesta era posibil. „Ecuador sunteți dumneavoastră când erați mică, nu-i așa?" întrebau oamenii. Ea le dădea politicoasă papucii, lucru care îi cam irita.

Gazetarii n-o prea aveau la inimă pe romanciera aceasta a cărei viață personală rămânea o mare necunoscută. În schimb, scriitorii o plăceau foarte mult. Îi apreciau temperamentul profund literar și atenția cu care le citise cărțile. Știu destul de bine cum merg lucrurile astea, și nu sunt singura. Pétronille s-a împrietenit la cataramă cu mai mulți scriitori, printre care Carole Zalberg, Alain Mabanckou, Pia Petersen și Pierrette Fleutiaux.

În privința iubirilor sale, păstra aceeași tăcere. Băiețoasa asta drăguță făcea ravagii, dar nu știam care erau victimele. Când mă duceam la sesiunile ei de autografe, găseam o mulțime de tinere încântătoare, dar și destui tineri chipeși. Ambiguitatea ei sexuală mă fascina. Nostim e că multe dintre acele tinere splendide veneau să-mi ceară mie sfatul. Mi-era și milă de ele. Statutul meu de tovarășă de pahar era deja anevoios; nici nu îndrăzneam să-mi imaginez ce viață grea ar fi avut o iubită a lui Pétronille. Le ziceam: „Îmi pare rău, domnișoară, dar Fanto nu e o știință exactă".

Deși prudent, s-ar părea că răspunsul acela era totuși destul de riscant. Într-adevăr, mi-a ajuns la urechi că după dezastrele previzibile – relație fulger, părăsire imediată – repudiatele mă făceau în fel și chip, acuzându-mă pe mine pentru eșecul lor.

În condițiile astea, dați-mi voie să mă simt jignită. Dacă e ceva ce detest mai mult decât

invidia, aceasta e indiscreția. Reacția domnișoarelor refuzate nu era total lipsită de logică – pentru orgoliul lor era mai puțin dureros să se considere niște victime ale unei manipulări perverse, decât să se accepte ca persoane decepționante –, dar, pentru mine, era o reacție de neconceput. Deja mi-era extrem de greu să-mi înțeleg propriile iubiri, darămite să mă mai ocup și de ale altora.

Altminteri, după puținul pe care-l știam despre apucăturile lui Pétronille, nu era de mirare că se purta cum se purta. Ea însăși spunea despre sine că-și datora caracterul exploziv originilor sale andorreze. Dacă ar fi avut cuțitul ăla cu plăsele la care visa, cu siguranță s-ar fi folosit foarte des de el. Pétronille se aprindea din orice fleac. Când o vedeam că ia foc din senin, adică din motive care mie-mi scăpau, încercam s-o potolesc dând-o pe glumă, iar uneori chiar reușeam. Una dintre metode era să-i spun: „Teribil ce semeni cu Robert De Niro când exersa la oglindă, în *Șoferul de taxi!”*

Când chestia asta mergea, începea pe loc să-l imite pe De Niro, repetând: *You’re talking to me?* cu intonația de rigoare. Dar când nu mergea, își vărsa furia înjurând ca la ușa cortului.

„Acum faci ca Lino Ventura în *Unchiașii asasini*[7]*?”* Asta era ultima mea tentativă de deturnare. Numele lui Lino Ventura acționa ca un joker.

„Tata!” exclama ea.

Ventura era tatăl visurilor ei. Când se dădea la televizor un film în care juca și el, Pétronille mă invita să-l vedem împreună la ea acasă.

Apariția lui Ventura pe ecran o făcea să intre în transă:

— Nu ți se pare că semăn un pic cu el? mă întreba ea.

— Ba da, aveți ceva în comun.

— E tatăl meu, sunt sigură.

Probabilitatea ca Françoise Fanto să fi călcat strâmb cu celebrul actor pe la mijlocul anilor șaptezeci era cam de minus douăzeci la sută, dar ca figură paternă ideală, Pétronille nu alesese chiar rău.

În 2005, am publicat *Acid sulfuric.* Până în ziua de azi, a rămas singurul meu roman care a stârnit reacții ostile. Mi s-a reproșat că am îndrăznit să compar barbaria anumitor emisiuni TV de *reality show* cu cea a universului concentrațional. Atacurile n-au fost justificate: romanul meu, care era plasat într-un viitor apropiat, nu ținea să califice absolut nimic drept fascist. Era vorba de o ficțiune, iar acest lucru a calmat până la urmă spiritele.

Una peste alta însă, traversam o perioadă dacă nu dificilă, cel puțin delicată. Șampania mi-a fost un aliat de nădejde, la fel ca și cea care devenise satelitul meu personal.

Pétronille tocmai publicase atunci romanul ei cel mai inflamat, *Neînduplecatele.* Era un fel de versiune în stil Fanto a capodoperei hollywoodiene *Ce s-a întâmplat cu Baby Jane.* Prietena mea se plângea, pe bună dreptate, că presa nu vorbea destul despre cartea ei. Prin urmare, ne goleam cupele de șampanie împărtășindu-ne una alteia nemulțumirile, într-o bună zi, m-a luat la refec:

— Tu chiar nu-nțelegi?! Eu aș fi fericită să fiu în locul tău!

— Crezi că e o mare plăcere să ai parte numai de insulte?

— Și să nu te bage nimeni în seamă crezi că-i mai ușor?

— Exagerezi. Cartea ta nu a trecut neobservată.

— Încetează, te rog. Mă scoți din minți cu indulgența asta de doi bani. Zi mai bine că nici nu merita mai mult amărâta aia a mea de carte.

— Ăsta-i proces de intenție. N-am zis niciodată așa ceva, și pe bună dreptate, fiindcă nici nu cred una ca asta.

— Atunci, nu-ți mai plânge atâta de milă, că nu stai rău deloc.

— Nu mă plâng, ziceam doar că mi-a picat destul de rău.

— Vai, ce sensibilă!

Când ne certam așa, semănam perfect cu personajele ei: eram ceva mai tinere, dar făceam exact ca bețivancele alea furioase pe care le descria. Un scriitor e recunoscut după caracterul lui profetic: nu știu dacă hulitul meu *Acid sulfuric* s-a confirmat în privința evoluției *reality show*-ului, dar sunt sigură că *Neînduplecatele* ei s-au întrupat în certurile noastre din acea toamnă. Ceea ce dovedește, dacă mai era nevoie, că Pétronille Fanto era o scriitoare autentică.

La sfârșitul anului, am găsit pe robotul telefonic acest mesaj: „Păsărică, bagă la gheață cea mai bună șampanie pe care o ai. Mâine-seară la șase sunt la tine. Am să-ți dau o veste”.

Un Dom Pérignon 1976 a fost pus imediat la rece. Oare ce avea să-mi spună? Cunoscuse cumva pe cineva? Se îndrăgostise?

A băut o primă gură cu delicii, apoi a zis că avea să-i ducă dorul.

— Te lași de băut? am întrebat-o eu îngrijorată.

— Oarecum. O să plec.

— Unde?

A făcut un gest vag, măturând cu mâna jumătate de lume.

— O să traversez Sahara pe jos.

Auzită din gura altcuiva, vorba asta m-ar fi făcut să pufnesc în râs. Dar Pétronille nu era o veleitară de trei parale, așa încât mi-a fost clar că realmente avea să facă acea nebunie.

— De ce? am bâiguit eu.

— Trebuie. Dacă mai stau mult aici, o să mă molipsesc și eu de năravurile literaților.

— Poți să eviți treaba asta. Uită-te la mine, eu nu m-am molipsit.

— Tu nu ești normală. Am nevoie să fac chestia asta, crede-mă! Nu vreau să ajung o înăcrită.

— Tu, înăcrită? E imposibil!

— Am făcut treizeci de ani.

Nu-mi venea să cred. Părea doar cu puțin mai mare decât la prima noastră întâlnire, când îi dădusem vreo cincisprezece. Acum părea de vreo șaptesprezece.

— Cât o să fii plecată?

— Nu știu.

— O să te întorci?

— Da.

— Ești sigură?

În chip de răspuns, a scos din geantă un pachet și mi l-a întins.

— Îți încredințez noul meu manuscris. E bun. Cu editorii m-am cam dumirit. Dacă vei considera că merită publicat, te rog să te ocupi tu de asta. Eu sunt mândră de acest manuscris și mi-l asum oricând ca autoare. Deci, consideră-l o dovadă a faptului că mă voi întoarce.

Am sorbit cu mare greutate o gură din cea mai bună șampanie din lume.

— Mă bucur că nu-mi propui să vii și tu cu mine, a zis ea.

— Sunt ca tine: nu vorbesc niciodată despre lucruri pe care n-o să le fac. Să străbați Sahara pe jos e o chestie sublimă, dar nu-i de mine. Când pleci?

— Mâine.

— Poftim?

— E musai. Altfel, o să fac și eu ca literații, adică o să aștept să-mi spui cum ți s-a părut manuscrisul.

— Pot să-l citesc la noapte.

— Nu. Te cunosc, nu citești niciodată când ești beată.

— De unde știi c-o să mă îmbăt? am întrebat-o eu, ducând paharul la gură.

Pétronille a izbucnit în minunatul ei râs sănătos.

— O să-mi fie dor de tine, i-am zis eu.

Îmi tremura bărbia.

— Ce sentimentală ești! a pufnit ea, ridicând ochii în tavan.

Într-adevăr, sunt dintre cei care plâng când prietenii le pleacă fără să știe exact când se întorc. Am o foarte bogată experiență în privința despărțirilor, știu mai bine decât oricine cât de periculoase sunt: despărțirea de cineva cu promisiunea revederii prevestește lucruri dintre cele mai rele. În cele mai multe din cazuri, nu te mai întâlneai cu persoana respectivă. Dar asta nu era varianta cea mai rea. Cea mai rea era s-o reîntâlnești și să n-o mai recunoști, fie fiindcă se schimbase într-adevăr foarte mult, fie pentru că-i descopereai atunci o latură extrem de neplăcută, pe care o avea probabil și înainte, dar pe care reușiseși să nu i-o vezi, în numele acelei ciudate forme de iubire, foarte misterioasă și foarte periculoasă, și a cărei miză n-am înțeles-o niciodată până la capăt: prietenia.

Sentimentele înalte au nevoie de combustibil. A trebuit destupată, așadar, încă o sticlă. Când mi-am dat seama că aveam să-mi pierd și ultima urmă de prestanță, am dat-o pe Pétronille afară.

M-am uitat pe fereastră cum silueta aceea mică și fragilă se îndepărta în noapte. Lacrimile îmi șiroiau pe obraji.

— Ce o să mă fac fără tine, maimuțico? am certat-o eu în șoaptă.

Apoi m-am dus și m-am prăbușit în pat, mai mult moartă decât vie.

Dimineața, după ce am terminat de scris, am deschis pachetul fugarei și am văzut titlul manuscrisului: *Nu-mi simt forța.* „Asta cam așa e”, mi-am zis în sinea mea. L-am citit pe nerăsuflate. Prefer să nu spun decât atât: dacă un text își merita într-adevăr calificativul „teribil”, ăsta era.

Trebuia acum să le prezint editorilor acest roman în locul domnișoarei Fanto. N-avea să fie floare la ureche. „Fir-ai tu să fii, Pétronille! Nici n-ai plecat bine și deja îmi dai mai multe bătăi de cap decât când erai aici!”

Sunt genul de om care își respectă promisiunile. În aceeași zi am făcut mai multe fotocopii ale manuscrisului și le-am trimis la diverși editori, lăsându-mi numele și adresa. Rezultatul a fost deopotrivă onorant și dezonorant pentru lumea editorială franceză. Că numele meu a accelerat demersurile, asta-i cumva firesc. Că toți editorii au refuzat un text atât de frumos și de periculos, asta e o rușine. De notat însă că niciunul dintre ei nu mi-a atribuit mie acel manuscris. Ceea ce dovedește un lucru admirabil și liniștitor: că, în acest oraș, oamenii mai știu încă să citească.

Totuși, n-aveam să mă recunosc învinsă doar pentru atâta lucru. Fiindcă expedierea prin poștă n-a dat rezultatul dorit, aveam să le duc personal manuscrisul editurilor. Deplasarea mea până acolo avea să arate cât de adâncă era convingerea mea.

Zis și făcut. Au urmat o mulțime de întâiniri; oamenii mă primeau uluiți, căci reputația fidelității mele față de Albin Michel e precum cea a Penelopei față de Ulise. De fiecare dată mă grăbeam să-i dezamăgesc, anunțându-i că textul care motiva acea vizită nu era al meu.

— Faceți asta pentru mulți autori? mă întrebau ei.

— E prima dată când o fac și va fi și singura.

Nu-mi mai rămânea acum decât să aștept verdictul lor.

Ocazional, eram de asemenea o scriitoare și o ființă omenească. Prin urmare, continuam să scriu și să trăiesc.

Cel mai greu a fost să-mi găsesc un alt tovarăș de pahar. Culmea ghinionului, excelenta Théodora, care bea cu atâta grație, și-a ales tocmai acel moment pentru a se stabili în Taiwan. Anul 2006 avea să fie pentru mine ce avea să fie și pentru Pétronille: o traversare a deșertului.

Oricum, nu prea era timp de distracție. Refuzurile pe care le încasa prin mine manuscrisul

lui Pétronille mă afectau tot mai mult. Ba, chiar o editoare tânără și simpatică a găsit de cuviință să-mi spună într-un SMS:

„Nu vă mai bateți atâta capul cu această Fanto. Știți foarte bine că în lumea literelor proletarele n-au nicio șansă."

Afirmația aceea îmi depășea orice putere de imaginație, așa că m-a lăsat fără glas. Dacă o reproduc aici e doar fiindcă nu pot să trec peste faptul că la Paris, în 2006, un asemenea lucru mi-a fost semnalat în modul cel mai serios cu putință. Îi las pe alții să comenteze.

Când simțeam că-mi scade moralul, mă îmbărbătam, zicându-mi: „Imaginează-ți cum ar fi dacă un editor ar accepta textul și ar vrea s-o cunoască pe autoare. Ai fi nevoită să-i spui că Pétronille Fanto e în Sahara pentru o perioadă nedeterminată, așa încât contractul ar fi amânat și, în scurt timp, dat cu totul uitării. Atunci chiar ai avea motive să scrâșnești din dinți, este? Așa că-i mai bine cum e acum".

În același timp, aveam de luptat și pentru propriile romane. Editoarea mea din Italia m-a trimis să dau autografe la Veneția, unde am nimerit în plin carnaval. Lumea de pe stradă mă felicita pentru cum mă deghizasem. Eram îmbrăcată, pur și simplu, în ținuta mea de lucru. Pe tema pălăriei a fost o întreagă controversă, francezii considerând că era una de preot rebel, iar italienii, una de medic din perioada epidemiei de ciumă.

Toamna, mă uitam cum pleacă gâștele sălbatice. „Pétronille, când o să te întorci oare?" E de la sine înțeles că nu primisem nicio veste de la ea. Poate că murise. Pe de altă parte, cum nu-i găsisem nici până atunci un editor, avea dreptate să stea departe de Paris.

Am citit textul scris de Rimbaud înainte de a dispărea: „Mă voi întoarce, cu brațele și picioarele de fier, cu pielea întunecată, cu privirea furioasă:

sub mască mă vor socoti dintr-un neam puternic. Voi avea aur, voi fi trândav și brutal”.

Cuvintele acelea splendide au stârnit în mine o vibrație destul de ciudată. Aveam s-o mai văd oare vreodată pe Pétronille? Și dacă da, în ce stare?

În noiembrie, mi-am găsit o tovarășă de băute demnă de acest nume, în persoana Nathanaëllei, o tânără prietenă proaspăt instalată la Paris. Era o fată sută la sută fiabilă, caracteristică foarte importantă pentru un asemenea rol fiindcă, după câteva cupe de șampanie, ajungi întotdeauna să-ți devoalezi secretele. Încrederea este, prin definiție, absolută, așa încât oamenii de încredere se numără pe degetele de la o mână.

A doua caracteristică foarte importantă a tovarășei de băute constă în a-i plăcea să tragă la măsea. Altfel, ai impresia că bei singură – or, tocmai asta vrei să eviți.

A treia caracteristică de dorit este să fie veselă când se matolește, doar nu de amărăciune sau acreală vrei să ai parte în acele momente. Nathanaëlle s-a dovedit a fi perfectă. În această privință, la fel ca în toate celelalte, nu era vorba de înlocuirea cuiva: nimeni nu înlocuiește pe nimeni. Dar viața a devenit din nou mai ușoară.

Blestemul editorial se limita, pare-se, la anul 2006. La sfârșitul lui ianuarie 2007, am primit de la Fayard un răspuns favorabil pentru manuscrisul lui Pétronille. Bucuria mea a fost chiar mai mare decât atunci când Albin Michel mi-a acceptat primul roman. „Dacă și autoarea ar fi prezentă, totul ar fi perfect”, mi-am zis în sinea mea.

Cum scrisoarea de la Fayard stipula că doreau s-o întâlnească pe domnișoara Fanto, mă gândeam să angajez o actriță care să se dea drept ea, când, brusc, a sunat telefonul:

— Sunt Pétronille.

— Petro! Suni din deșert?

— Nu, sunt la Gara Montparnasse. Vino să mă iei, că am uitat cum se procedează pe-aici.

M-am dus într-o fugă la gară, așteptându-mă să dau peste reîncarnarea lui Lawrence al Arabiei. Era neagră-tuci din cap până-n picioare, slăbită la trup și cu o privire exaltată, dar o recunoșteai.

— Salut, păsărică!

— Unde vrei să mergi? Acasă?

— Nu știu. Unde stau?

În timp ce un taxi ne ducea în arondismentul XX, am îmboldit-o să povestească. Ea nu zicea nimic, sau aproape nimic.

— Suntem în 31 ianuarie, i-am spus eu. Ai fost plecată mai bine de un an. Ți-a plăcut ce-ai trăit acolo?

— Dincolo de… Dincolo!

Bine că aveam și eu un rând de chei de la locuința ei, fiindcă ea și le pierduse. S-a uitat stupefiată la apartamentul său.

— O să fie ciudat să nu mai dorm sub cerul liber.

Podeaua era plină de facturi, pliante și scrisori, pe care portăreasa i le strecurase pe sub ușă. Pétronille le-a adunat pe toate și le-a aruncat la gunoi.

— Și impozitele? am intervenit eu.

— În 2006 nu eram în Franța. Dacă nu le convine, să mă bage la închisoare. Mi-e foame. Ce se mănâncă în țara asta?

La bistroul din colț, i-am comandat niște linte cu ciolan de porc, pentru a se reobișnui cu biotopul său de origine. După aceea, i-am dat vestea cea mare:

— Ți-am găsit un editor pentru manuscris.

— Ah, da, a zis ea, de parcă ar fi fost cel mai normal lucru din lume.

Mie, care știam cât de greu fusese, mi-a picat destul de strâmb. Mi-a venit să-i povestesc umilințele pe care le încasasem în numele ei. Am renunțat însă, fiindcă era prea urât. Și fiindcă, de scârbă, ea ar fi putut să se întoarcă pe loc în Sahara.

Partea și mai rea era că o înțelegeam: faptul că textul ei își găsise un editor era, într-adevăr, lucrul cel mai normal din lume.

— Despre ce manuscris ziceai că-i vorba?

— *Nu-mi simt forța.*

— Nu-mi simt forța? Asta chiar așa e.

— Ar trebui să-l recitești. Cei de la Fayard vor să te cunoască.

— Nu-i grabă.

— Ba da. Ți-am fixat o întâlnire pe 6 februarie.

Nu era adevărat, dar începea să mă enerveze cu detașarea aia a ei.

Ne-au fost aduse farfuriile. Pétronille s-a apucat să mănânce tocana de linte cu mâna.

— Asta-i cam mult, i-am zis eu.

— Tuaregii, a spus ea, indiferentă.

— N-am nicio îndoială. Dar pe 6 februarie, dacă printr-o minune editorul te invită la masă, să folosești tacâmurile.

După-amiază, am băgat-o cu forța în pat, deși ea voia să doarmă pe podea, și am sunat la Fayard ca să fixez întâlnirea de pe 6 februarie.

Mi-am petrecut zilele următoare sufocându-mă la gândul că Pétronille s-ar putea purta dezastruos la acea întâlnire.

Pe 6 februarie, seara, m-a sunat să mă asigure că le făcuse cea mai bună impresie cu putință. Cum asta putea să însemne orice, am întrebat-o dacă semnase vreun contract.

— Mă crezi tâmpită? Sigur că da. Cartea o să-mi apară la începutul toamnei, la fel ca a ta.

Am invitat-o imediat să stropim vestea cu niște șampanie și, spre ușurarea mea, am constatat că tuaregii nu reușiseră să-i taie apetitul.

Deșertul avea să rămână probabil o zonă de umbră din viața Petroniei. De câte ori încercam s-o fac să-mi povestească despre el se eschiva. Într-o zi, am provocat-o:

— N-ai fost niciodată, de fapt, în Sahara. Toate cele treisprezece luni, ai stat ascunsă la Palavas-les-Flots.

— Dacă ar fi fost așa, ți-aș fi împuiat capul cu povești despre deșert.

Într-o seară, când începeam a doua sticlă dintr-un excelent Dom Ruinart *blanc de blanc,* mi-a mărturisit că de la o vreme dormea foarte prost noaptea.

— Asta-i de când m-am întors, a zis ea. Nu mai suport vacarmul orașului.

— Cartierul tău nu-i așa de zgomotos.

— Ba da, prin comparație cu Sahara. Nici nu poți să-ți dai seama ce liniște e acolo. Ce-mi plăcea cel mai mult, în deșert, erau nopțile. Îmi instalam cortul cât mai departe cu putință de tuaregi. Habar n-ai ce înseamnă liniștea dacă n-ai ascultat-o pe-aia.

— Nu ți se făcea frică?

— Dimpotrivă. E tot ce poate fi mai liniștitor. Dormeam ca un prunc. Mă mai trezeam uneori, când aveam vreo nevoie. Nisipul era atât de alb, atât de luminos, încât mi se părea că merg prin zăpadă. Sus, era un cer incredibil, cu o puzderie de stele foarte mari și strălucitoare, ca în constelațiile de acum sute de mii de ani. Îmi venea să plâng de fericire.

— Șerpi nu erau?

— Eu n-am văzut. Dimineața mă alăturam din nou caravanei. Bărbații coceau pâine în nisip. Era perfect. Nu știu de ce m-am întors aici.

— Ca să bei șampanie cu mine.

— A naibii meserie!

— Păi, da. Trebuie să ții.

Chiar dacă nu mi-a zis nimic, cred că s-a bucurat când i-a apărut *Nu-mi simt forța.* Romanul a stârnit admirația câtorva privilegiați ai sorții. Printre aceștia, se număra și tatăl meu.

— A înviat Nietzsche din morți, mi-a zis el. Cine e autorul?

După ce m-am gândit puțin, am hotărât că Patrick Nothomb, care stătuse de vorbă cu rebeli înarmați până-n dinți și băuse ceai în compania lui Mao, putea face față unei întâlniri cu Pétronille.

Ai mei ne-au invitat să luăm masa de prânz la Bruxelles. Mama, căreia îi este cu neputință să nu deformeze un titlu, și-a felicitat musafira pentru *Forța fie cu voi.*

— Mamă, ai citit cartea? am întrebat-o eu *sotto voce.*

— Da. N-am înțeles despre ce era vorba, dar a fost foarte frumoasă.

În acest timp, tata, cu o stânjeneală plină de demnitate, îi explica lui Pétronille de ce romanul ei era o capodoperă. Mi-am dat seama că era impresionată. Avea o figură pe care nu i-o mai văzusem niciodată.

La masă, mama a vrut să-i afle biografia.

— Am crescut într-o suburbie a Parisului, a zis Pétronille.

Ai mei, care nu știau despre Franța decât ce vedeau la știrile de la televizor, s-au uitat la ea îngroziți. Pétronille a simțit probabil că o considerau o golancă de cartier și n-a făcut nimic pentru a risipi neînțelegerea.

Am intrat în jocul ei:

— Ai dat foc multor mașini?

— Niciuneia, după vârsta de treisprezece ani.

— Te orientaseși spre altceva?

— Mda. Toată gașca trecuse pe cocaină. Eu m-am tirat și m-am apucat să citesc Shakespeare.

Admirația părinților mei pentru scriitoarea Pétronille Fanto a fost din clipa aceea maximă.

În tren, la întoarcere, am izbucnit în râs.

— Ce-a fost toată comedia asta?

— N-ai înțeles? Tatăl tău m-a impresionat foarte tare. Așa că am vrut să fiu la înălțime.

— Ai fost. Dar stricta realitate te face și mai stimabilă, dacă vrei să știi părerea mea.

— Mama ta e un pic specială, așa-i?

— Nu-ți face griji. Ea zice că titlul meu cel mai cunoscut este *Strigăt și șoaptă*[8].

Eram convinsă că subiectul următoarei sale cărți va fi deșertul. Mă înșelam: la începutul lui 2009 a apărut *Iubirea cu burta goală.* Era vorba despre un vânător de zestre de la începutul secolului XX, undeva în sud-estul Statelor Unite.

Romanul acela de aventuri a cunoscut un adevărat succes. Chemată într-o emisiune literară, Pétronille i-a atras atenția lui Jacques Chessex. Marele scriitor elvețian a fost intrigat de așa un baton de dinamită umană și i-a trimis una dintre acele scrisori stupefiante cum numai el știa să scrie:

> **Dragă Pétronille Fanto,**
>
> **Romanul dumneavoastră confirmă ceea ce am văzut: sunteți un copil și sunteți un căpcăun.**
>
> **De-acum înainte, faceți parte din trupa mea de nebuni.**
>
> **Jacques Chessex**

Justețea cuvintelor sale m-a șocat. Faptul că acest specialist în căpcăuni o considerase astfel trebuia luat drept un avertisment.

— Când sunt cu tine, mă simt de parcă aș fi devorată. Are dreptate Chessex, i-am zis eu.

— Nu s-ar zice că-ți displace, a replicat Pétronille. Dar de ce zice că sunt un copil?

— Întreabă-l!

Era un subiect delicat. Nu-i puteai spune că la treizeci și patru de ani arăta ca o fată de

optsprezece.

Nu știu dacă i-a pus acea întrebare lui Chessex, dar corespondența lor s-a intensificat. Când scriitorul elvețian a murit, în toamna acelui an, Pétronille a ținut doliu ca o fiică după propriul tată.

Cum îi vedeam chipul tumefiat, dar numai pe-o parte, nu puteam să cred că era de la prea mult plâns.

— Faci chirurgie estetică? Ăsta-i secretul tinereții tale veșnice?

— Nu.

— Ce-ai pățit? Ia-o mai ușor!

— Încerc niște medicamente pentru laboratoarele farmaceutice.

— Serios? De ce?

— Ca să câștig niște bani.

— E legal?

— Nu la nivel de mase.

— Ești nebună, Petro!

— N-am cum să-mi plătesc facturile din drepturile de autor, îți dai seama.

— Te-ai uitat în oglindă? Parcă ai avea jumătate din fața lui Frankenstein.

— O să-mi treacă.

— Ești sigură?

— Da. E doar Bromboramase, o chestie pentru stomac.

— Mie, dacă aș avea mutra ta, mi s-ar întoarce stomacul pe dos.

— Tu ești o mimoză. Bine că nu m-ai văzut săptămâna trecută, după Gascalgine 30H. E un medicament care facilitează circulația arterială.

— Și?

— Nici nu mai puteam deschide ochii, atât de tare mi se umflaseră pleoapele. Nu exagerez deloc: două zile am fost practic oarbă.

— Sper că laboratorul ți-a plătit orele suplimentare.

— Câtă vreme e vorba numai de corp, n-am nicio problemă.

— Nu pricep.

— Când efectele secundare îți afectează creierul, atunci nu prea mai e de glumă. Acum o lună am testat o chestie împotriva depresiei post-partum. Am înțeles abia după aceea de ce era eficientă: te făcea să-ți pierzi complet memoria recentă. Îți dai seama, o mamă care abia a născut nici nu mai știe că a fost gravidă. Când își vede copilul, se întreabă cine mai e și ăla.

— Și la tine, cum a fost?

— Nu-mi mai aminteam nimic din ce-am făcut după întoarcerea din deșert. Amnezia a durat trei zile.

— Pétronille, te rog eu, renunță la meseria asta malefică.

— Și cu ce-mi iau de mâncare?

— Pot să-ți dau eu niște bani.

— Ce te-a apucat? Sunt o femeie liberă.

În mod normal, declarația aceea mi-ar fi stârnit râsul. Acum, însă, mă făcea să simt o strângere de inimă: puteam eu s-o las pe fetișcana asta nebună să-și poarte singură de grijă?

— Nu ți-e teamă că o să rămâi cu sechele? am întrebat-o eu.

— Sunt o persoană foarte curajoasă.

— Până la inconștiență, da.

— Și-apoi, treaba asta mă distrează. Te simți ca un ucenic vrăjitor: nu știi niciodată ce o să se întâmple.

— N-ai nevoie de așa ceva. *Iubirea cu burta goală* se vinde bine.

— Drepturile de autor nu se primesc decât după un an, cum bine știi.

— Cere un avans! Editorul o să ți-l dea.

— Am demnitatea mea.

— Ți-o folosești greșit.

— Lasă-mă-n pace, păsărică! Cine ești tu ca să-mi zici ce să fac? Tu îți cheltui toate drepturile de autor pe șampanie!

— La cum mă ajuți s-o beau, n-ar trebui să te plângi. De altfel, medicamentele astea ale tale sunt compatibile cu alcoolul?

— Ia mai lasă-mă-n pace!

Din acel moment, am trăit cu frica-n sân. Am început s-o sun pe Pétronille în fiecare zi. Cu oamenii la care țin am o tendință irepresibilă de a mă purta ca o cloșcă. În cazul de față, nu cred că am greșit. În foarte scurt timp, când vedea afișându-se numărul meu, nici nu mai răspundea. Lucrul ăsta nu mă ajuta deloc să mă liniștesc.

În noiembrie, la Târgul de carte de la Brive, mi s-a părut că Pétronille se purta ciudat. I-am zis treaba asta.

— Tu ai văzut cum te uiți la mine? Privirea ta e cea care mă face să mă port ciudat, mi-a replicat ea.

— Nu știu ce să zic.

— Și în ce sens mă port ciudat?

— Râzi întruna, nu te mai oprești din mâncat…

— Normal. Doar e Târgul de carte de la Brive-la-Gaillarde[91].

Poate că avea dreptate. Dar peste o lună, pe la miezul nopții, m-a sunat:

— Ce anume dovedește că eu nu sunt tu? Între ființe nu există frontiere. Simt fizic, Amélie, șampania pe care ai băut-o astă-seară.

— Ce medicament testezi acum? LSD?

— Privesc Parisul pe fereastră. Știai că Turnul Eiffel e gol pe dinăuntru? De fapt, e o rampă de lansare pentru rachete.

— Aia e la Kouru, în Guyana Franceză.

— Cea de la Kouru e pentru navete spațiale. Turnul Eiffel e pentru rachete private. Cu o viteză de satelizare de 11 kilometri pe secundă, ieși imediat din atmosferă.

— Ai nevoie să te-ajut?

— Nu. Voiam să te anunț că o să merg și eu cu tine. Nu pot să te las singură în spațiu, am văzut cât te chinui și când e să tai o lămâie. Dar ai milă

de mine și renunță la pijamaua aia portocalie, că-mi vine să vomit când o văd.

— Vin acum.

Nu am cuvinte să spun cât de îngrijorată am fost pe drum până am ajuns acasă la ea. Am urcat scările sărind câte patru trepte odată și am găsit-o pe Pétronille frigând niște pește.

— Vrei și tu? m-a întrebat ea pe tonul cel mai firesc din lume.

A mutat bucățile de pește din tigaie pe o farfurie și a început să înfulece.

— Mănânci pește la unu noaptea?

— Da. Ce faci mutra asta? E absolut legal.

După miros, nu prea aș fi zis. Cât ea băga pe sub nas, m-am uitat prin bucătărie: era o dezordine greu de imaginat. Parcă ar fi fost bârlogul unui celibatar.

— Nu te-ai gândit să-ți găsești și tu o pereche?

— Ce te-a apucat? s-a indignat ea, cu gura plină.

— Te-am întrebat și eu, care-i problema?

— Știi foarte bine că nu suport pe nimeni.

— Și că nimeni nu te suportă?

— Treaba lor. Eu sunt fericită cu libertatea mea.

Am văzut o folie de medicamente și am înșfăcat-o rapid:

— Extrabromelanase… Asta te face să te simți atât de liberă încât să mă suni la miezul nopții?

— Nu trebuia să răspunzi, dacă te-am deranjat.

— Când eu îmi fac atâtea griji pentru tine?! Răspund ori de câte ori mi se afișează numărul tău. Și la ce aud că scoți pe gură, chiar că am de ce să fiu îngrijorată. Medicamentul ăsta la ce ar trebui să fie bun?

— La stabilizarea schizofrenicilor.

— Pétronille, îți interzic categoric să mai iei vreo pilulă. Te-apuci imediat să scrii un raport despre acest medicament, unde precizezi cât de grave sunt efectele secundare.

— Să nu exagerăm.

— Ce-ți lipsește, de fapt?

— Sunt tânără, îmi place riscul și ador partea de ruletă rusească a acestei meserii care, de altminteri, e și destul de bănoasă. Asta-i tot.

— Ai putea să mori, nu-ți dai seama?

— Îmi dau. De-aia și ziceam de ruleta rusească.

— Și eu? La mine te-ai gândit?

— Poți să trăiești și fără mine.

— Da. Dar nu la fel de bine. Ce egoistă ești! Și-apoi, ai putea să nu mori, dar să rămâi cu niște sechele oribile.

— Ce propui?

— Să-ți câștigi banii făcând altceva.

— Am încercat. Am fost servitoare, supraveghetoare de internat, meditatoare de engleză. Era extenuant și nu-mi lăsa niciun pic de timp pentru scris. Tu știi că ești una dintre rarisimele privilegiate care pot trăi din ceea ce publică? Doar unu la sută dintre scriitorii publicați reușesc treaba asta. Unu la sută!

— Meseria de scriitor e cea mai frumoasă din lume. Nu te poți aștepta să fie și ușoară.

— Pare destul de ușoară când mă uit la tine. Dintotdeauna am visat să fiu scriitoare, dar numai după ce te-am văzut m-am hotărât să încerc cu adevărat. Mi-am zis că dacă tu ai reușit, aș putea reuși și eu.

— Așa și e.

— Nu-i deloc așa, fiindcă aici nu-i vorba de talent. M-am uitat la tine cu atenție: nu spun că nu ai talent, spun, fiindcă te-am avut mult timp sub observație, că talentul nu e de ajuns. Secretul e nebunia ta.

— Tu ești de o mie de ori mai nebună decât mine, cu sau fără medicamentele astea!

— Eu am zis nebunia ta: felul tău de a fi nebună. Nebuni sunt peste tot. Nebuni ca tine însă nu mai găsești. Nimeni nu știe în ce anume constă nebunia asta a ta. Nici măcar tu.

— Corect.

— Și aici e păcăleala. M-am făcut scriitoare din pricina ta, fără să-mi dau seama că nimeni nu are combustibilul tău.

— Așa, și? Îți pare rău? Ai scris niște romane formidabile!

— Nu-mi pare rău de nimic. Dar lasă-mă să-mi ruinez sănătatea, dacă ăsta e prețul pe care trebuie să-l plătesc.

— Eu la așa ceva nu vreau să asist. Nu mă mai suna la miezul nopții ca să-mi spui că Turnul Eiffel e rampă de lansare pentru rachete private.

— Am făcut eu asta?

— Păi, de ce crezi că sunt aici? Avem o problemă, Pétronille. Să te las baltă în starea în care ești ar însemna să nu încerc să ajut o persoană aflată în mare primejdie. Hai să stai la mine!

— Să stau la tine? Ar fi iadul pe pământ.

— Mulțumesc.

— Îți promit că n-o să te mai sun la miezul nopții. Acum, poți să pleci.

La începutul lui ianuarie 2010, am primit un telefon de la Spitalul Cochin:

— Avem o pacientă, Pétronille Fanto, care ne-a spus că ați fi dispusă s-o găzduiți pentru o vreme.

— Ce a pățit?

— Ceva destul de bizar. A dezvoltat o alergie la… tot felul de lucruri. Nu poate sta singură în momentul de față.

M-am trezit la ușă cu o tipă grav traumatizată.

— Ai făcut ce-ai făcut și iar ai călătorit cu ambulanța, i-am zis eu.

— Nu e de râs.

— Ai dreptate. O să mai testezi medicamente?

— Niciodată.

N-a vrut să-mi povestească ce s-a întâmplat. Se ajunsese, pare-se, la niște proporții de neimaginat.

Coabitarea noastră a durat aproape trei luni. S-a dovedit destul de dificilă. Pétronille nu suporta nici praful, nici culoarea portocalie, nici mirosul de brânză, nici florile mele uscate, nici muzica mea („Sunt groaznice imnurile astea gotice!”), nici stilul meu de viață („Te credeam belgiancă, dar văd că ești nemțoaică” – n-am înțeles niciodată ce voia să spună cu chestia asta).

În ceea ce mă privește, mi se părea că se schimbase foarte mult. Intoleranța la acel medicament misterios o zguduise din temelii: devenise ipohondră, ultrasensibilă la zgomot și la o mulțime de lucruri curioase, precum bomboanele M&M, tabloul meu cu lanul de floarea-soarelui sub zăpadă, deodorantul pe care-l foloseam, candelabrul din bucătărie. („Cine a mai pomenit candelabru în bucătărie!”) Cactușii mei îi făceau, de asemenea, probleme. Și nici băutul șampaniei cu ea nu mai era la fel de agreabil ca înainte. O simțeam într-o permanentă tensiune și de o susceptibilitate fără limite. Ne certam adeseori, din motive total absurde.

Într-o zi, am avut proasta inspirație să afurisesc medicamentul care o dereglase. Pétronille a luat imediat foc: și-a strâns lucrurile și a plecat. Am înțeles atunci că nu mai trebuia abordat niciodată acel subiect.

Nimic nou sub soare: faptul că ții foarte mult la o persoană nu înseamnă și că poți locui cu ea sub același acoperiș. Ca de obicei, au trecut săptămâni întregi fără ca Pétronille să mai dea vreun semn. Relația noastră cunoscuse o mulțime de asemenea perioade de tăcere. În răstimpul acesteia din urmă, mă gândeam la ea cu o mândrie de războinic. Pétronille era acel soldat biruitor care nu încercase deloc să se menajeze și care, întors din luptă victorios și beteag, se angaja din nou pe frontul literaturii.

În vremurile astea de fandosiți când se abuzează de cuvântul *violență,* tânăra romancieră își expusese trupul unui risc real pentru a putea continua să scrie. Ea ilustrase într-un mod aparte cartea lui Leiris, *Despre literatură considerată ca o tauromahie,* asociind actul scrisului cu primejdia adevărată și înnobilându-l astfel cu laurii de altădată.

Când Pétronille era supărată, îi lăsam ei inițiativa. M-a contactat după câteva luni pentru a mă anunța că urma să publice un roman la Flammarion și că acum era critic literar la un important săptămânal luxemburghez. Acest ultim aspect m-a lăsat cu gura căscată.

— Ce treabă ai tu cu Luxemburgul? Ți-ai deschis vreun cont secret?

— Știi foarte bine că n-am bani.

Așa era. Nu mai știam pe nimeni atât de strâmtorat. Într-o zi când, văzând-o cu ciorapii găuriți, i-am sugerat să-și cumpere unii noi, mi-a zis că era suficient să-și pună mai multe perechi una peste alta. „Șosetele nu se găuresc niciodată în același loc”, a filozofat ea.

— Dar cum ai ajuns într-un loc atât de prestigios?

— Ar fi prea complicat să-ți explic.

Viața lui Pétronille era plină de asemenea mistere. Aventuriera aceea a scrisului știa, la o adică, să impresioneze. În scurt timp, cronica ei literară a ajuns să fie citită de o mulțime de francezi, cuceriți de originalitatea opiniilor sale și de eleganța condeiului. Prietena mea a devenit astfel o instanță extrem de prețuită.

Pericolul unui asemenea statut e să-ncepi să torci ca o mâță mulțumită. Câți n-ar fi profitat de o atare postură pentru a se da drept autoritate literară? *Distribuția umbrelor* i-a adus un prestigios premiu literar, la fel ca și romanul de dinainte, fapt pentru care orice alt scriitor s-ar fi lăudat până i se apleca. Pétronille a părut să nici nu se sinchisească de acele lucruri.

De început, cred că a început în anul următor. E greu să povestești despre un fenomen ale cărui date concrete îți sunt în cea mai mare parte necunoscute.

Părea că Pétronille s-a îndrăgostit. Dar nu sunt sigură.

De cine? Mi-e și mai greu să spun. Și cu ce succes? Habar n-am.

Cum redevenise tovarășa mea de băute, încercam s-o descos când era la fel de trotilată ca și mine, dar degeaba. Șampania o făcea să turuie despre tot felul de lucruri, dar nu și despre acesta.

Una peste alta, treaba asta n-a împiedicat-o să scrie. Iubirea nu are reputația de a seca inspirația.

În 2012 a publicat cel mai frumos roman apocaliptic pe care mi-a fost dat să-l citesc, *Imediatele.* După aceea, i-a apărut o ficțiune fantastică despre tatuaje, *Sângele mâhnirii.* Deși nu sărea în ochi, fiecare dintre aceste două cărți era, în felul ei, o poveste de dragoste.

Pétronille a început să călătorească. A plecat la Budapesta. A dispărut la New York. Zicea că voia, precum Frédéric Moreau din *Educația sentimentală,* să cunoască „melancolia pacheboturilor”.

— Te-ai dus la New York cu pachebotul? m-am mirat eu.

— Ce contează e să ai acea senzație, mi-a răspuns ea, enigmatică.

La începutul lui 2014, mi-a ajuns la urechi o chestie atât de incredibilă, încât m-a lăsat paf: cineva mi-a spus că, de mai multe ori pe săptămână, Pétronille făcea, într-un așa-zis club de noapte, un număr de ruletă rusească.

Am râs mai întâi până am simțit că plesnesc, apoi m-am gândit s-o sun pe împricinată, ca să-i spun ce zvonuri circulau pe seama ei – „Banul la ban trage și păduchele la păduche", i-aș fi zis –, dar exact atunci m-a sunat ea:

— Joi seară n-o să pot veni.

— Care joi seară? Joia asta?

— Pe 20 martie.

— Dar e ziua ta!

— Am o treabă.

— Ai o treabă de ziua ta?!

— Exact.

— Dar ai zis c-o să petrecem seara aia împreună.

— Nu mai insista.

Apoi a închis. Mi-a picat foarte rău. Am vrut să mă conving că era vorba de una dintre ciudatele ei întâlniri de amor. „Dar atunci, de ce avea vocea aia sinistră?", m-am întrebat în sinea mea.

Potrivit zvonului care-mi ajunsese la urechi, Pétronille își făcea numărul de ruletă rusească într-un subsol de pe strada Saint-Sabin. De vreme ce seara mea de 20 martie era acum liberă, nimic nu mă împiedica să mi-o petrec în subsolul respectiv.

În ziua cu pricina, am ajuns la locul indicat pe la șapte seara, costumată ca o bucătăreasă de campanie a cavalerilor Sfântului Graal, ceea ce nu mă diferența prea mult de ceilalți clienți.

„Biata de tine, Petro, probabil că ești la pământ cu finanțele dacă accepți să muncești în așa o speluncă!”, mi-am zis eu în gând.

Într-un rucsac etanș plin cu cuburi de gheață, îmi adusesem o sticlă de șampanie, un Joseph Perrier *blanc de blanc* din 2002, cu câte o cupă în fiecare buzunar lateral. Fusesem inspirată, fiindcă pe lista de băuturi a pivniței din Saint-Sabin – goticul obligă! – nu erau decât beri și un vin în stil medieval, cu mirodenii.

N-am văzut niciun afiș care să anunțe numărul de ruletă rusească – fie ca să nu aibă neplăceri în cazul unei descinderi a poliției, fie pentru că toată povestea aia nu era decât o momeală pentru atragerea clienților, mi-am zis eu.

Bolțile stabilimentului păreau să dateze din perioada catacombelor, lumina era numai bună pentru o înmormântare clandestină, clienții și chelnerii arborau pe fiecare deget simbolurile deșertăciunii omenești – totul, acolo, amintea într-un fel sau altul de moarte. Angoasa se instala în mine tot mai adânc.

Atunci a răsunat în boxe o melodie pe care mintea mea a identificat-o numai după câteva secunde – *Roulette*, a trupei System of a Down. Lumea a reacționat la acel semnal amuțind imediat. Cum nu exista nici scenă, nici estradă, Pétronille și-a făcut apariția în fața barului; era pentru prima dată când mi s-a părea înaltă, poate și fiindcă numai ea stătea în picioare. A scos un pistol din buzunarul blugilor și și-a început *speech*-ul cu o voce puternică și clară:

— Doamnelor și domnilor, ruleta rusească este un joc care nu se poate demoda…

Din acel moment nici n-am mai ascultat-o. Fir-ar să fie, carevasăzică era adevărat! Teama pură și simplă i-a urmat imediat panicii, așa că am rămas țeapănă ca o stană de piatră.

Pentru a-i iniția pe cei care nu cunoșteau regulile, Pétronille a desfăcut arma, a arătat butoiul gol al acesteia, a băgat îl el un singur cartuș, apoi a închis arma la loc și, cu podul palmei, a învârtit ceea ce făcea ca acel pușcoci să-și merite numele de revolver.

— Există în sală vreun voluntar?

Toți cei de față au izbucnit în râs. Mai puțin eu.

— Nu poți conta decât pe sine, ca-ntotdeauna.

Cântecul celor de la System se terminase.

— Am să vă rog acum să faceți liniște.

A obținut-o fără niciun fel de problemă. S-a auzit învârtindu-se din nou butoiul armei sau, cel puțin, asta am crezut cu toții că auzim, atât de atenți urmăream ce se întâmpla. Pétronille și-a pus țeava pistolului la tâmplă și a zis:

— Dostoievski, care fusese condamnat la moarte și nu știa că avea să fie grațiat în ultima clipă, povestește ce a trăit în fața plutonului de execuție, secundele acelea care se lungeau amețitor, imensa frumusețe a celor mai mărunte lucruri, bucuria ochilor care se deschideau în sfârșit către ceea ce trebuia văzut. Din postura în care mă aflu, pot să vă spun că avea dreptate.

A apăsat pe trăgaci. Nu s-a întâmplat nimic.

Mă pregăteam să cad în genunchi și să mulțumesc Cerului că avusese milă de ea, când am auzit-o continuând:

— În westernuri, acestui obiect i se spune „șase boabe”. Voi trage, așadar, de șase ori. Mai sunt încă cinci!

Când am văzut-o că reîncepe operațiunea, mi-a venit în minte o chestie de mai demult: era vorba de un filmuleț care circulase în urmă cu vreo zece ani, *Ruleta rusească fără bătăi de cap,* sau ceva în genul ăsta, în care un specialist arăta cum trebuie

făcut pentru ca, atunci când învârti butoiul pistolului, să fii sigur că eviți cartușul. Era posibil oare ca Pétronille să fi învățat acea tehnică? Speram din toată inima că da.

A apăsat din nou pe trăgaci. Nimic.

— Încă patru, a anunțat ea.

M-am uitat cu atenție la mișcarea prin care făcea să se învârtă magazia armei: era perfectă, în sensul că nu părea să aibă nimic calculat. Misterul rămânea neelucidat.

— Țeava se duce acum singură la tâmplă, a zis ea.

A apăsat pe trăgaci. Nimic.

— Încă trei.

Și dacă ar fi avut acces la acel filmuleț, riscul la care se expunea Pétronille tot imens era. Până și un prestidigitator cu experiență ar fi putut comite o eroare, darămite acea aventurieră!

A apăsat pe trăgaci. Nimic.

— Încă două.

Pétronille era singura care-și păstrase sângele-rece. Sala întreagă era în transă și, în primul rând, eu. Ceea ce simțeam și exprimam printr-o liniște de mormânt era un fel de frică dusă dincolo de limite, un paroxism încremenit – timpul nu mai curgea, fiecare secundă se despica la infinit, eram cu toții precum Dostoievski în fața plutonului, simțeam pe tâmpla noastră țeava pistolului.

A apăsat pe trăgaci. Nimic.

— Încă una.

O revelație m-a fulgerat atunci din cap până-n picioare: ceea ce mă făcuse să mă apropii atât de mult de Pétronille era această senzație foarte clară, această beție pe care, în lipsa unui termen mai bun, o numim plăcerea riscului, chestie care nu ține de nicio pulsiune biologică și de nicio analiză rațională, și pe care o dovedisem și eu, într-un mod mai puțin spectaculos, dar nu mai puțin categoric, în împrejurări greu de povestit. În aceste vremuri de aur ale principiului precauției, noi două eram,

evident, niște cazuri izolate, de aceea ne și înțelegeam atât de bine. Cum de putusem să cred că făcea acel număr pentru bani? Și cum putuse ea să-mi spună că testarea acelor medicamente avusese un scop lucrativ? Dacă Pétronille se expusese și se expunea din nou unor pericole atât de mari, asta era pentru a cunoaște acea exaltare supremă, acea dilatare extatică a sentimentului existenței.

A apăsat pe trăgaci. Nimic.

Cum sala începuse deja să urle, tânăra femeie ne-a spus să facem liniște, după care ne-a zis:

— Să nu credeți că a fost o farsă.

Apoi, fără a mai învârti butoiul pistolului, a țintit înspre o sticlă de pe tejgheaua barului și a tras. Focul de armă a răsunat atât de puternic, încât abia dacă am auzit sticla spărgându-se.

Au izbucnit ropote de aplauze. Radioasă, Pétronille s-a apropiat de masa la care stăteam singură și s-a așezat lângă mine.

— Bravo! Ai fost magnifică! i-am spus eu, entuziasmată.

— Zici? a făcut ea pe modesta.

— Și ce modalitate originală de a-ți sărbători cei treizeci și nouă de ani! E o aluzie la filmul lui Hitchcock, *39 de trepte*?

— Destul cu vorba. Ce bem?

— Am tot ce trebuie, am zis eu, scoțând sticla de șampanie.

Am umplut cupele și am închinat în cinstea ei. Prima gură mi s-a părut dumnezeiască: nimic nu pune mai bine în valoare această băutură ca ruleta rusească.

— Cât pe-aci să bei fără mine, a zis Pétronille.

— Mi-ai dat ocazia să aplic una dintre devizele lui Napoleon, care punea mereu o sticlă de șampanie la rece, ca s-o aibă după bătălie. „În caz de victorie, o merit, în caz de înfrângere, am nevoie de ea”, spunea el.

— Și care e verdictul tău?

— O meriți. La mulți ani!

Ca de obicei, mă grăbisem cu concluziile. Noaptea târziu, am început să ne contrazicem pe nu mai știu ce subiect, pe care alcoolul ne făcea să-l considerăm foarte important. Eram în acel moment pe bulevardul Richard-Lenoir, iar Pétronille, care n-a dus niciodată lipsă de personalitate, a băgat un cartuș în butoiul armei, apoi i-a dat un impuls acestuia din urmă și l-a lăsat să se învârtă liber. Când s-a oprit din învârtit, mi-a pus pistolul la tâmplă și a tras.

— De data asta, nu Marlowe își dă duhul într-o încăierare de stradă, i-a zis ea cadavrului meu.

Mi-a scotocit prin traistă, a găsit acest manuscris și l-a luat, apoi mi-a aruncat trupul în canalul Saint-Martin.

A doua zi era vineri, zi lucrătoare. Ca să nu aibă ce să-și reproșeze, Pétronille s-a dus cu manuscrisul la editorul meu.

— Nu e foarte mare, i-a zis ea. Eu o să fiu în zonă. Îl citiți și apoi discutăm.

Între timp, s-a instalat în biroul meu unde, cu bine-cunoscuta-i lipsă de jenă, a vorbit la telefon vreo două ore și jumătate cu cineva din Tombuctu.

După aceea, editorul a venit și-a întrebat-o dacă nu cumva manuscrisul meu trebuia dus mai degrabă la poliție.

— Vă las pe dumneavoastră să hotărâți, i-a zis ea.

Pétronille a șters-o apoi ca o mâță, dispărând pe acoperișurile Parisului, pe unde, după părerea mea, hoinărește și astăzi.

Cât despre mine, pe fundul canalului, rigidă cum sunt, meditez la această poveste și învăț din ea o lecție care nu-mi va servi la nimic. Știu că scrisul este periculos și că-ți riști viața, și totuși nu mă mai învăț odată minte.

Amélie Nothomb (pe numele ei adevărat Fabienne Claire Nothomb) s-a născut în 1966, în orașul belgian Etterbeek, într-o familie de diplomați. A locuit pe rând în Japonia, China, Statele Unite, Bangladesh, Burma și Laos. A debutat în 1992 cu romanul *Igiena asasinului* și a câștigat numeroase distincții, printre care Marele Premiu pentru Roman al Academiei Franceze, de două ori Premiul Alain-Fournier și Marele Premiu Jean Giono pentru întreaga operă.

Cărțile ei au fost traduse în peste 25 de limbi și s-au vândut în milioane de exemplare în întreaga lume.

Într-un stil ironic și înșelător de simplu, romanul lui Amélie Nothomb vorbește despre... șampanie și prietenie. Protagonista este o scriitoare pe nume... Amélie Nothomb, care își caută o parteneră de băut, iar în cele din urmă o găsește pe Pétronille Fanto, o fană cu care a avut deja o lungă relație epistolară.
Un roman spumos, o odă prieteniei și o devoalare subtilă a vieții interioare a scriitoarei.
AMÉLIE NOTHOMB
FICTION CONNECTION
www.editurarao.ro
9 786064 006981

{1} *Tis Pity She's a Whore* — piesă elisabetană a contemporanului lui Shakespeare, John Ford. *(N.t.)*

{2} Mierla zeflemistă. *(N.t.)*

{3} Aluzie la Petronius Arbiter, scriitor roman, cunoscut ca autor al Satiriconului și ca unul dintre favoriții lui Nero, la a cărui curte juca rolul de arbitru al bunului-gust (elegantiae arbiter). *(N.t.)*

{4} Politicieni francezi de extremă stângă. *(N.t.)*

{5} Simon din Cirene — bărbatul obligat de romani să ducă crucea lui Iisus pe drumul către Golgota. *(N.t.)*

{6} Metrou regional ce deservește Parisul și suburbiile sale. *(N.t.)*

{7} Titlul original: *Les Tontons flingueurs. (N.t.)*

{8} Probabilă denaturare a titlului Uimire si cutremur, romanul lui Amélie Nothomb distins, în 1999, cu Marele Premiu al Academiei Franceze. *(N.t.)*

{9} *La gaillarde* = cea veselă. *(N.t.)*

Table of Contents

{1} 100
{2} 100
{3} 100
{4} 100
{5} 100
{6} 100
{7} 100
{8} 100
{9} 100